

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

74716

**TERÖRİZM VE MEDYA İLİŞKİSİNİN HALKLA
İLİŞKİLER VE TANITIM AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

74716

Doktora Tezi

Kayhan C. Tandoğan

Danışmanı Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu

İSTANBUL 1998

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

GİRİŞ

I - HALKLA İLİŞKİLER

- A) Halkla İlişkilerin Tanımı**
- B) Halkla İlişkilerin Unsurları**

- Ba) Tanıma - Yönetimin halkın sorunlarını ve isteklerini öğrenmesi**
- Bb) Tanıtma - Yönetimin yapısının ve kararlarının halka açıklanması**

- Bc) Halkla İlişkilerin diğer unsurları**

II - Medya ve etkileri

III - Avrupa'da Terör ve Medya

- A) Avrupa Parlamentosunda Terörün Tarifi**
- B) Avrupa ülkelerinin ve medyasının Türkiyede'ki terör örgütleri ile ilişkileri**
- C) ABD hükümetinin ve medyasının Türkiyede'ki terörle ilişkisi**
- D) Ortadoğudaki ülkelerin ve Güneydoğu komşularımızın ve medyalarının Türkiyede'ki terörle ilişkileri**
 - Da) Suriye**
 - Db) İran**
 - Dc) Öteki ülkeler**

IV - Dünyada'ki ve Türkiyede'ki terörizmin tarifi ve medyanın terörizme bakış açısının tanıtım yönünden incelenmesi

- A) Terörizmin Tarifi
- B) Dil Bozulması
- C) Fikir İklimi
- D) Yalınış Simettriler
- E) Gazetecinin Rolü
- F) Küresel sorun "Terörizm" ve yapılabilecek işlemler

V - Türkiye'de medya ve terörizmin Halkla İlişkiler ve Tanıtım açısından incelenmesi (Bazı örnekler)

VI - MGK Genel Sekreterliğinin hazırladığı "Medya teröre destek veriyor" adlı raporun özeti

VII- Doğu sorunu teşhisler ve tespitler özel araştırma raporunu yazan A.Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Doğu Ergil'in raporla ilgili röportajı ve yorum

VIII- Türkiye açısından imaj ve halkla ilişkilerin önemi

IX - ABD'de habercilikte "Etik" ile ilgili yapılan anket sorularının medyanın davranış biçimi açısından değerlendirilmesi

A) Sorulardan bazı örnek ve yorumlar

B) Türkiye'de bazı taraflı medya kuruluşlarının halkla ilişkiler ve tanıtım çalışmaları ve devletimizin yürüttüğü karşı tanıtım

X - Kökten dinci terörizm ve medya

XI - PKK ve Güneydoğu Anadolu probleminin incelenmesi ve halkla ilişkiler ve tanıtım yönünden değerlendirilmesi

A) Psikolojik Harekat (Tanıtım)

B) Halkla ilişkiler ve enformasyon

C) PKK terörünün önlenmesinde Halkla İlişkiler ve tanıtım olgularının eğitiminin eksikliği

Ca)Halk desteğinin önemi

XII - Medyada terörist tanıtımının yapılmasını önlemek için Anayasa ve terörle mücadele yasasından bazı hükümler ve örnekler

SONUÇ

KAYNAKÇA

GİRİŞ

Türkiye on beş yıl aradan sonra tekrar umutsuzluk uçurumuna yuvarlanmaya başladı. Giderek artan terör ve toplumun her kesimine egemen olmaya başlayan şiddet, özellikle uçuruma yuvarlanan gençlerin, "Düşerken ne kadarını da beraberimde götürsem o kadar iyidir" duygusundan kaynaklanıyor. Yakın geçmişimize baktığımızda Adana'da, Tuzla'da olan olayları düşündükçe insanın içi sızlıyor. Tuzla'da çöp tenekesinin içine konan PKK bombası gencecik üniversite mezunu yedek subay adaylarını katlediyor. Yine Adana'da üç polisimiz gencecik özürlü bir genç kızın üzerine bağladığı bomba ile şehit düşüyor. Arkalarında bir sürü gözü yaşlı insan bırakarak bu dünyadan göçüyorlar. Toplumdaki bir kesim katliam yapabilecek kadar gözü dönmüş ve cahil.

Aşırı dinciler dışında hiçbir örgüt, normal bir insan bu tarz bir eylem yapacak propaganda gücüne sahip olamaz. PKK'nın hiçbir söylemi bu güçte değil. Kızın gözünü döndüren PKK değil. Onun gözü zaten dönmüş. PKK'ya olsun, DHKP-C'ye olsun, İBDA-C'ye bu gözü dönmüşleri bulup kullanmaları kalıyor. Başkaca bir çaba göstermelerine gerek yok. Bu eli kanlı terörist örgütlerin tek hedefleri Kamuoyunda ses getirmek, medyayı da arkalarına alarak milleti sindirerek, korkutarak reklamlarını yapmak. Bir yanda iki Türk firması kalite ödülü alıyor, diğer yanda inanılmaz bir umutsuzluk içindeki insanlar, bedenlerini bomba olarak kullanıyorlar. Yine Büyük şehirlerimizde ve Güneydoğu'da kardeş kardeşi öldürüyor, ülkemizin birleşimi bozulmak isteniyor. Toplumsal bir kalite normunu oturtamamış olmamız, dış güçlerin eski yaraları kaşınması ve toplumun cahilliği bu olayların ana nedenlerinden olduğunu görüyoruz.

Bir yandan dünyanın en müreffeh toplumunu dahi kıskandıracak bir varlık içinde yaşayanlar, diğer yanda Hindistan'da,

Bangladeş'te, Somali'de yaşıyanların bile üzüleceği varoş manzaraları. Bunların üzerine de hesabı sorulmayan yolsuzlukları, hırsızlıkları, cehaleti, medyanın bir kesimindeki yozlaşmayı, Din tüccarlarının üçkağıtçılıklarını ekleyin alın sizin Türkiye. 12 Eylül öncesi Türkiye'nin içinde bulunduğu karanlık ve sağ sol çatışması içinde yaşadığımızla karşılaştırılınca gün ortası gibi kalıyor. Bulunduğumuz ortam hergün daha kötüye gidiyor.

Terörizm bu sayede ortamını bulmakta güçlük çekmiyor. Dış mihraklar ve medyamızın bir kısmı da buna eklendiğinde önümüze korkunç bir manzara çıkıyor. Medyanın bir kesimi bu tip ortamlara ortam hazırlıyor, düzelmeye çalışan yarayı biraz daha kaşıyarak daha vahim bir hale getiriyor. Yaptığım araştırmamda Terörizm ve Medya beraberliğinin 21. yüzyıla girerken zaman zaman bir halkla ilişkiler çalışmasına dönüştüğünü ve yine bu zehirin panzehirinin de iyi bir halkla ilişkiler ve tanıtım kampanyasıyla düzeleceği kanısındayım. Bunların yanına eklememiz gereken en önemli faktörlerden biri de Türkiye'nin nüfus atışı ve insanlarımızın sosyal durumlarının düzeltilme çalışmalarıdır. Bunların hepsinin birlikte olduğu bir Türkiye'de Kardeşlik, Barış ve Sevgi çemberi kurulmuş olacaktır.

I - HALKLA İLİŞKİLER

A) Halkla İlişkilerin Tanımı

Çağımız bu gözde mesleğe gerek işletmeler gerek kamu kuruluşları düzeyinde ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Bunun sonucu olarak halkla ilişkilere yönelen, onu meslek olarak seçen insanların sayısı da ona paralel olarak artmaktadır. Fakat tüm bunlara rağmen bu meslek için henüz tüm otoritelerin kabul ettiği ortak bir tanım bulunamamıştır. Ortada değişik şahıs ve kuruluşların yaptıkları değişik tanımlar vardır. Yani bu mesleği yapan kişi rahatlıkla ben bu işi yapıyorum diyememekte ve net bir açıklama yapamamaktadır. İşte şimdi ben bu mesleğe ilgi duyanlara yol göstermek amacıyla yukarıda belirttiğim değişik tanımlardan birkaç örnek vereceğim;

M. Croizer'e göre halkla ilişki " Dış alemin sempati ve iyi niyetini sağlamak amacı ile yönetici ve girişimcilerin başvurdukları usullerinin tümüdür." (1)

M. Croizer bu tanımda bence halkla ilişkilerin tanıtma ve tanıma öğelerinden tanıtma öğesine ağırlık vererek bu tanımını yapmıştır. Çünkü M. Croizer tanımda işletmelerin ve yöneticilerin halkın yararından çok kuruluşların yararını düşünerek bu işi yaptıklarını belirtmiştir. Uluslararası Halkla İlişkiler Birliği (IPRA) halkla ilişkiyi özel ve kamu kesimlerinde faaliyet gösteren bir kuruluş veya kurumun ilişkide buldukları kimselerin anlayış sempati ve desteğini elde etmek üzere yapmış oldukları bir yönetme görevi olarak tanımlamıştır. Tanımlar arasında Amerika'lı Profesör Bernays'a göre "Halkla ilişki sosyal gereksinimleri karşılamak için durum ve davranışlarla ilgili öğüt ve davranışları kapsamaktadır.

(1) TORTOP Nuri; Halkla İlişkiler, Yargı Yayınevi, 1993, ANKARA
Sayfa 3

Tarafsız olarak kabul ettiğimiz ansiklopedilerde bu konudaki tanımlarını vermeden geçemeyeceğim. Encyclopaedia Britannica'da halkla ilişkiler şu şekilde tanımlanmıştır: Halkla ilişkiler bir kurum veya kişinin kamu ile olan ilişkilerinin düzeltilmesi ve yorumu ile ilgili çalışmalarıdır. Nuri Tortop yaptığı tanımlamalardan birinde şöyle der; Yönetim izlemekte olduğu politikanın halka benimsetilmesi, çalışmaların devamlı ve tam olarak halka duyurulması yönetime karşı olumlu bir hava yaratılması ve buna karşılık, halkın da ne düşündüğünün bilinmesi ve halkla işbirliği görevine Halkla İlişkiler denir.

Tüm bu değişik tanımlardan sonra bende meslek hakkında öğrendiklerim ve yaptığım kıyaslar sonucu bu konudaki düşüncemi belirtmek istiyorum. Bence Halkla İlişkiler yönetim kademesinin hemen yanında yer alan bu işten sorumlu kimselerin kuruluşların sosyalleşmesi çalışmalarının bir sonucu olarak şeffaflığı kendilerine temel amaç olarak alıp hem kuruluş hem de hedef kitle lehine yaptıkları çalışmaların tümüdür diyorum.

B) HALKLA İLİŞKİLERİN UNSURLARI

Halkla ilişkilerin tanımlarından birinde "Tanıma ve tanıtma sanatı" şeklindedir. Kamuda halk veya halk grupları devamlı surette yönetimle temas halindedir. Burada insiyatif yöneticidir. Kamu ile münasebetlerinizin sağlıklı şekilde sürmesini temin etmek belirecek sorunları fazla büyütmeden çözmek alacağınız kararların sağlıklı ve büyük bir destekle almak için önem vermeniz gereken hususlar vardır.

Kamu ile olan münasebetlerinizin sağlam ve dürüst temeller üzerinde inşa edip sürdürmek için halkla ilişkilerin tanıma ve tanıtma işlevinden yararlanılır. Önce tanıma gelir. Hedef kitlenizi özelliklerini sorunlarını ve isteklerini iyi tespit edebilirsiniz ki yaptığınız hizmetleri uygulamaları gerçekten kamu yararı için, halk için, yaptığınızı iyi anlatabilirsiniz. Günümüz çağdaş siyasal sistemlerinde yönetim ve halk karşılıklı çok sıkı etkileşim halindedir. Halk yönetimi seçmekte yönetimin icraatını kitle iletişim araçlarıyla olsun baskı grupları ile olsun izlemekte kendi istekleri yönünde etkileyebilmektedir. Yönetimde aynı şekilde kamuoyu halk gruplarını motive edip yönlendirebilmektedir. Şimdi birbirine bağıntılı iki unsuru - tanıma tanıtma - ayrı ayrı ayrıntıya kalmadan irdeleyelim.

TANIMA

Ba) Yönetimin Halkın Sorunlarını Ve İsteklerini Öğrenmesi

Yönetimin başarıya ulaşabilmesi için halkın isteklerinin ve beklentilerinin ne olduğunu bilmesi halkın güven ve desteğini sağlaması gerekir. "Kararların isabet derecesini arttırmak için halktan bilgi almak şarttır." (2)

Nuri Tortop'un fikrine katılmamak mümkün değildir. Çünkü yönetimin kamuoyu halkı arkasına almadan onun tam desteğini sağlamadan karar alması ve bunu uygulaması sağlıksızdır. Artık halkta kim oluyor zihniyeti köhneleşmiştir.

Halkla ilişkilerin ortaya çıkış nedeni kitleleri aydınlatma bilgilendirme isteklerini öğrenme ihtiyacından doğmuştur. Türkiye'ye ilk girişi ve gelişim de kamu yönetimi sayesinde olmuştur.

Kanun ve nizamlara uyulmasını sağlamak hizmetlerin daha çabuk ve kolay görülmesini temin etmek halkın dilek, istek, tavsiye ve şikayetlerini öğrenmek varsa pürüzleri gidermek TANIMA ile giderilir. Yönetimin karar almadan bilgi eksikliği tanıma sayesinde önlenir. Yönetmek önce tanımak yani sormak öğrenmek demektir. Danışan Yönetimin alacağı karar çevreyi tanımanın sağladığı bilgi üstünlüğünü özünde taşır. Amaç nedir? Amaç yönetim ile yönetilenin uyumunu sağlamaktır. "Çağdaş yönetimin bir gereği olan yönetimin halktan bilgi alması şeklinde ifade edilen TANIMA faaliyeti danışmadan fikri alınmadan ortaya konan uygulamalarda doğacak pürüzleri de engeller." (3)

(2) TORTOP Nuri ; Halkla İlişkiler, Gazi Ün. BYYO Matbaası
ANKARA, 1990, sayfa 10

(3) KAZNCI Metin; A.E.G. Sayfa 67

Demokrasinin yaygınlaşması, ülkelerdeki kamu kuruluşlarını Halkla ilişkilere yöneltmiştir. Bu yönelişte ana tema eski Roma'dan gelen "Halkın sesi hakkın sesi" olarak yerleşen vox de felsefesidir. Demokrasilerde halkın inanmadığı desteklemediği şeyleri gerçekleştirmek kolay değildir. Kamuoyunun tepkisi ve düşünceleri yönetim için çok önemlidir. "Tanıtma" için şart olan tanıma karşılıklı etkileşim sağlarken halkla ilişkilerin de temeli olur.

TANITMA

Bb) Yönetim Yapısının Ve Kararlarının Halka Açıklanması

Tanıtma yönetilenin aydınlatılması kararların açıklanması bunun yanında çağımızda karmaşık bir yapıya ulaşan yönetim aygıtının yol açtığı tanıma bilme eksikliğini gidermek için yönetilene bilgi aktarma çalışması olarak tanımlanabilir. Tanıtma işlevi ile yönetim bir yandan halkın kendi üstünde kurduğu denetimin gereklerini yerine getirirken öte yandan halkın kendisi ile hemfikir olmasını sağlayacaktır. Tanıtmayla amaçlanan halka yapılan çalışmalar üretilen hizmetleri duyurmak gerçekten bunları halk için yaptığını inandırıp yönetime karşı olumlu davranışlar yaratmaktır. Yönetilen yöneten ilişkilerinde sağlanan kolaylıklar müracaatlarda evrak işlerinde getirilen basitlikler de tanıtma ile kamuya duyurulur. "Tanıtma çabasını propagandadan iyi ayırt etmek gerek. Tanıtmada siyasal sisteme ve onun otoritesine yaygın destek sağlamak için halkın " meşruluk" inancını besleyen çaba görülür." (4)

Birçok halkla ilişkiler tanımında tanıma ve tanıtma bağlantı kurarak açıklama yapılır. Mesela; Halkla İlişkiler, halkın veya kamunun ilgisini çekmek ve onu harekete geçirmektir. Ondan etkilenme ve onu etkileme sürecidir. Demokratik sistemde açık toplum olarak başarıya ulaşmak için yönetimin uymak zorunda olduğu kural, hizmetin ya da yönetsel kararın nasıl yapıldığı değil niçin yapıldığını açıklaması şarttır.

Yönetim tanıtma faaliyeti ile yaptığı işlerden dolayı yönetilene hesap verme sorumluluğunu yerine getirmekte hem de ülkeyi içerde ve dışarda tanıtmaktadır. "Tanıtma" bizim esas konumuzla yakından alakalı olduğu için üzerinde biraz daha durmakta yarar vardır.

(4) KAZANCI Metin; A.G.E. Sayfa 42

Kamuda halkla ilişkilerin çoğunu yapılan işlerin hizmetlerin duyurulması kapsar.

Bugün nüfus hala artmaktadır. Yönetim kapısı karmaşıklaşmakta vatandaş işlerin içinden çıkamamaktadır. Bu da durumu ağırlaştırmaktadır. Bu sebeple her modern ve demokratik devletin halkın bilme tanıma eksikliğini gidermesi muhatap olduğu kitleye dürüst ve sağlam bağlar kurması görevidir. Kararların kapalı kapılar arkasında değil milletin gözünün önünde onun katılımıyla alınması çalışmaların devamlı ve tam olarak halka duyurulması bürokrasiyi azaltıp işlemlerin hızlı yapılıp yönetimde verimliliğin artmasına hem de en önemlisi yabancılaşmayı bertaraf etmiş, sosyalleşmeyi şeffaflaştırmayı sağlamış açık toplum olmamıza neden olacaktır. Yönetim yönetilen ilişkisinde gerçekten bazı konular gizlidir. Hayati önemi olan ticari bilgilerde ulusal savunmaya ilişkin bilgilerde yönetimde gizlilik aranmaz. Ancak yurttaşın öğrenmek istediği bu tür bilgiler değildir. Yani bu tür bilgilerin saklanması yönetim - halk ilişkisinde sorun olmamalıdır.

"Tanıma aşamasının ürünü olarak kazanılan bilgi ve ilginin değerlendirilmesi olarak nitelendireceğimiz tanıtma ile karşıdaki kitleye sadece yeni şeyler öğretmek değil karşıdan gelecek tepkiler de dikkate alınarak tanıtılacak eylemlerde halkın beğenmediği özellikler düzeltilecektir." diyen Alaeddin ASNA'ya katılıyoruz. (5)

Bence yönetimin halkı aydınlatması ona bilgi vermesi kendi varlığının bir sonucudur.

Çok önemli diğer bir husus "Tanıtma" yönetime yöneticiye çizilecek politika konusunda yol gösterme ve ona kamuoyunun görüşleriyle ilgili enformasyon taşıma özelliğidir. Halkla ilişkiler "Tanıtma" ile hedef kitlesine ulaşır mesajını gönderir. Böylelikle tanıma ile baş-

(5) ASNA Alaeddin ; Public Relations, Der Yayınları, İSTANBUL, 1993 , Sayfa 24

layan çabalar iki yönlü dürüst haberleşme olarak tanıtımla karşı-
mıza çıkar. Tanıtma yapabilmemiz için ortada bir eserinizi olması
gerekir. Siz çalışmaz halk için hizmet üretmez, sadece halkla ilişki-
lere güvenerek yönetilenlerle barış içinde geçinip gidemezsiniz.
Sizin tanıtmanız zaten kendi eserinizi olacaktır. Çalışmalarınızı dü-
rüslükle ortaya koyacaksınız.

Yönetimin gizlilik içinde kalması aydınlatıcı açıklayıcı bilgiler ver-
memesi halk üzerinde olumsuz etkiler yaratır. Yönetim gizlilik ger-
ektiren konularda değil kendini ilgilendiren konularda bilgi istemek-
tedir. Gelişmiş toplumlarda halk yönetimi bilgi vermeye zorlanmak-
tadır. Bilinçlenmiş ve ne istediğini bilen halk istek ve görüşlerini öne
sürmektedir.

Bugün ülkemizde yönetimin tam ve devamlı bilgilendirme yaptığı
söylenemez. Aksi olsaydı yalnız yargılara kapılan insan bu kadar
çok olmazdı. Ancak ne ilginçtir ki halkımız bu gizlilikten bilgi verme-
meden fazla yakınmamaktadır. "Açık yönetim tutum ve eylemlerini
halka en küçük ayrıntılara kadar açıklayan onları kamuoyunda tartı-
şabilen ve bu tartışmalardan sonuç çıkaran yönetimdir." (6)

Günümüzün meşhur ve güncel kavramı "şeffaf toplum" ideali
tanıma ve tanıtmanın birlikte planlı ve koordineli biçimde gerçekten
gerekten önem verilerek gerçekleştirilebilir.

Yönetimin, halkın istek ve şikayetlerini öğrenmek, onu tanımak ve
dolayısıyla yaptığı hizmetleri, çalışmalarını daha iyi duyurabilme im-
kanını elde etmek için kullandığı yöntemler vardır. Kısaca bu yön-
temlerden bahsedecek olursak; Danışma bir yanda yönetim öte
yanda halkın bulunduğu bir ortamda karar hazırlamak için yönetim-
in halktan bilgi alması şeklinde ifade edilebilir. "Halkla ilişkiler uygu-
lamasının sorunu olan danışmada amaç yönetim ile yönetilenin

(6) KAZANCI Metin; Halkla İlişkiler, Savaş Yayınları, ANKARA,
1982 sayfa 44

uyumunu sağlamaktadır." diyen (7) Metin KAZANCI'ya katılıyoruz. Çünkü yönetimin bilgi eksikliği nedeniyle yanlış yönlendirilmesini önlemek etkin bir danışma çalışması ile mümkün olabilir. Danışma ile alacağınız kararlara meşruluk kazandırırken aynı zamanda halkın desteğini de sağlamış olursunuz. Danışan yönetimin halka sürekli olarak dialog içinde olan yönetimin yönetsel kararların uygulanmasından sonra ortaya çıkabilecek aksaklıkları sürtüşmeleri önceden öğrenip önleme imkânında doğar. Ayrıca danışma sizin halka değer verdiğiniz onun görüşlerinin sizin için önemli olduğunun en açık göstergesidir. Kamuoyu yoklamalarının bir bölümünü oluşturan anketler kamuoyu tanımada kullanılan yöntemlerden biridir.

Halkın yönetim hakkındaki düşüncelerini görüşlerini dilek ve şikayetlerini öğrenmek ve elde edilen bilgileri değerlendirerek çalışmaların yeniden düzenlenmesine yardımcı olurken sorunların gerçek niteliklerini ortaya koymakta halk gözünde sorunun nasıl anlaşıldığı ve neler yapılması gerektiği konusunda ön bilgi verici araç olmaktadır.

Bc) Halkla İlişkilerin Diğer Unsurları

Önemli bir besleyici yankı kaynağı olan yüz yüze ilişkilerde temel amaç sorun çözmektir.

Halkın kişisel başvuruları yönetsel örgüt içinde ya da görevlilerin gittikleri şehir, kasaba, köy ve mahallelerde yönetilenlerin ayağına gidilerek kurulmuş olan yüz yüze ilişkiler her zaman rastlanılan bir olaydır. Burada mühim olan yönetimin bu ilişkilerden ilerisi için bazı sonuçlar çıkartmak amacıyla yararlanması şikayetleri ve halk isteklerini öğrenmesi arşiv yapması halkın sözlü ve yazılı başvuruları dilek, ihtiyaç ve şikayetleri sempatik bir biçimde toplanıp değerlendirilmesidir. Yüz yüze ilişkiler bu ilişkiden gelecekteki yönetsel davranışın ne olması gerektiği konusunda yönetime ipuçları verir.

"Yöneticinin çevreyi ve halk isteklerini öğrenmek için halkın ayağına gitmesi kamu görevlilerin kendi olanaklarıyla sağlayamadıkları bilgiyi tümüyle halkla kurulan yüz yüze ilişkiden elde etmesini sağlar."(8) Dördüncü kuvvet olarak kabul edilen basın uygulamalı sorunların çözümüne ilişkin olarak halkın kolayca isteklerini yansıttığı yönetime ilişkin tüm şikayet ve eleştirilerin rahatlıkla açıklandığı yönetimi etkileme gibi önemli bir işlevi yerine getiren araçtır. Yönetim basını izlemekle önemli bir haber kaynağı yakalamış olur. Yöneticiler basın organlarını kendisine yardımcı sayarak aksaklıkları basın yoluyla öğrenebilirler.

(8) KAZANCI Metin; A.G.E. ; Sayfa 77

II - MEDYA VE ETKİLERİ

Medya, başta sosyal bilimciler olmak üzere herkesin ilgisini çekmektedir, topluma mesajlarını iletebileceği en önemli mecradır. Buna karşılık, toplumun dilek ve isteklerinin iletilmesinde yine medya ön plana çıkmaktadır. Politikacı ve medya birbirleri karşısında güç denemesi yapmaktadır. XIX. yüzyılda Amerika ve Avrupa'da medyanın, halkı ikna ve yönlendirme konusunda potansiyel bir güce sahip olduğu, hatta demokratik gelişmeyi engellediği düşünülürdü. Aynı dönemde, matbaanın yıllar sonra girdiği Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk Türk gazetesi Takvim-i Vakayi de benzer bir inanışla, II. Mahmut'un buyruğu ile kuruldu. Gazetenin amacı, habercilik ve eğitimciliğin yanısıra, "devlet icraatının herkesce bilinip, buna uyulması ve böylelikle birliğin sağlanması, dolayısıyla kamuoyunun oluşturulması" idi. Medyanın görevi, temelde kamuoyunun sesi olmak şeklinde dile getirilmektedir. Yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç olarak tanımlanan medya, gazetelerin manşetlerinde "bağımsız" ya da eski deyimiyile " müstakil " sözünü kullanarak şablon haline getirdiği bu bağımsızlığına, tarafsızlığı da katmaktadır. Bağımsızlık ve tarafsızlık, söz konusu medya kuruluşunun sahibinin mali gücü ve medya dışı iş yapıp yapmamasıyla doğrudan bağıntılıdır. Bağımsızlık bu anlamda sağlansa bile, herhangi bir medya kuruluşunun tarafsız olabileceğini ileri sürmek mümkün değildir. Medyanın toplumda bir gözlemci olarak hareket etmesi, en azından böyle davranması gerekmektedir. Medya mensubu, olayları açıklama ve siyasal kararlar gibi gelişmeleri kaydederek topluma yansıtır. Siyasal süreçte medyanın başka roller de üstlendiği görülmektedir. Amerikalı araştırmacılar, Berkman ve Kitch, medyanın bu rollerini, gözlemcilik, katılımcılık ve katalizörlük olarak üç ana başlıkta incelemektedir. Medya, politik haberleri izlemesinde, medyanın politik ve sosyal taraflılığı yani, ideolojik yapısı birinci derecede etkili olmaktadır. Medya, politikanın merkezindedir ve medya kuruluşları ile gazeteciler kendi çıkarlarının politik aktörleri olarak çalışmaktadır. Medya mensuplarının, haberlerin

oluşturulması sırasında başvuracakları kaynaklar, kendi politik düşüncelerine göre belirlenebilmektedir. Oktay Ekşi, bu konuda şu saptamayı yapmaktadır: " Bir sosyal demokrat kimliğine sahipseniz temel sorunların yanıtını o doğrultuda ararsınız. O zaman siz, temel politik çizgiye sahip insan sıfatıyla ve çözümleri o ekseninde bağıntı içinde ortaya koyarsınız. Medyanın, gündem belirlemede üç fonksiyonu vardır. En azından, medya sorunların varlığını ortaya çıkarmaktadır. Medyanın gündem belirleme yeteneği, hangi konuların daha önemli olduğuna dikkati çekmektedir. Gündem belirleme, ayrıca özellikleri belirlemeyi kapsamakta, ki bu en önemli fonksiyon olarak karşımıza çıkmaktadır. Amerika'da gündem belirleme konusunda yapılan araştırmalar, toplumun önemli konularda basının gündemini paylaştığını göstermektedir. Ancak araştırma, gündem belirlemede medyanın tek başına etkili olmadığını da saptamaktadır. Medyanın gündemi belirleme yeteneği seyirci - okuyucu ve konunun doğasından etkilenmektedir. Profesör Doktor Toktamış Ateş, medyanın yapısı hakkında şu görüşü savunmaktadır. " Kitle İletişim araçlarının sahipleri ve bunların ardındaki güçlerin, egemen güçle her zaman yakın ilişkileri olmuştur. Ve bunun olması doğaldır. Ancak hiçbir zaman bugünkü boyutlarına ulaşamamıştır. Bugün medyayı para yönlendirmektedir. Ne görüntülü basında, ne sesli basında ve ne de yazılı basında 'yönetici konumunda' hiçbir gazeteci yoktur. Hepsi 'işadamıdır' ve medya bir ticari işletmedir. İlişkilerin 'para temelinde' belirlendiği bir ticari işletme. Ve işin içine para girince, bir takım moral değerler geri plana düşmektedir."

Medyaya Terörizm ve Tanıtım yönünden bakıldığında aralarında çok önemli bir çıkar ilişkisi olduğu gözlenmektedir. Terörizmin beslediği konu "Halkla ilişkiler ve Tanıtım"dır. Yani Halkla ilişkiler vasıtasıyla yanına daha çok yandaş çekecek ve medyayı kullanarak tanıtımını yani sesini daha çok duyurabilecektir. Maalesef Türk medyasında da bazı çıkar grupları medyanın bir bölümünü Terörist gurupların tanıtım faaliyetleri yönünde kullanmakta, onlara makalelerinde, T.V. programlarında ince bir gizlilikle destek olmaktadır.

III. AVRUPA'DA TERÖR VE MEDYA

A) Avrupa Parlamentosunda Terörün Tarifi

Avrupa Parlamentosu, tarihinde ilk defa "terörizm"i tarif eden son derece önemli bir karar tasarısını oybirliğine yakın bir çoğunlukla kabul etti. Hem hukuki bakımdan çok önemli , hem Türkiye için çok önemli, hem Türkiye'nin Avrupa'yla ilişkileri bakımından çok önemli.

Terörizmi tarif eden karar şöyle:

"Bir ülkeye, halkına ve kurumlarına karşı şiddete başvuran veya başvurmakla tehdit eden, bölücülük, aşırı dincilik, çeşitli ideolojiler veya soyut kavramlar uğruna şiddete başvurarak terör havası estiren grup veya bireylerin eylemi, terördür."

Dışişleri Bakanlığı'nın konuyla ilgili diplomatlarının yorumu:

Bu tarif, uzun süreden beri Türkiyenin AGİT'te ve Avrupa Konseyinde kabul ettirmek için çalıştığı terör tarifinin neredeyse aynısıdır.

Hristiyan Demokratlarının öncülük ettiği bu karara Sosyalistler de tam destek verdiler. "Sığınma Hakkı" gerekçesiyle su koyverenler, sadece Yeşiller oldu.

Devletlerin terörle mücadelesini meşrulaştıran uluslararası hukuk kurallarına başka belgelerde de yer verilmiştir: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi, Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 20. maddesi gibi...

Avrupa Parlamentosu'nun kararlaştırdığı "tarif"in önemi, hem "terörizm" in daha net bir şekilde tarif etmesidir, hem de terörle mücadeleyi bugünün gündemine sokmasıdır.

Bu tür kararların müzakeresinde yapılan konuşmalar hukuken "gerekçe" değerindedir ve "terör" tarifinin yorumunda yol gösterici

niteliktedir.İşte Avrupa Paramentosunda'ki görüşmelerden bir kesit:

Sosyalist Alman M. Schultz:

- Terör örgütleri dış görünüşlerini değiştirerek gerçek kimliklerini gizleyebiliyor. Bunları iyi tanımak ve gerçek yüzlerini saklamalarını engellemek lazımdır.

Hristiyan İspanyol A. Palacio:

- Dünyanın hiçbir yerinde terörün anlaşılır, kabul edilir, hoşgörülebilir yanı yoktur. Avrupa Paramentosu, nihayet terörle mücadele kurallarını ortaya koyuyor.

Muhafazakar İngiliz J. Nicholson:

- Bazı Avrupa birliği üyesi ülkeler teröre taviz veriyor ve sorumluluklarını üstlenmiyorlar.

Terörizmi tarif ihtiyacını Avrupa Paramentosu bir yıl önce duymuş ve bu konuda "rapor" hazırlaması için Lüksemburglu Hristiyan Demokrat parlamenter Vivane Reding'e görev verdi. Reding bir çok belgeyi, araştırmayı tetkik etti, Avrupa ülkelerinde incelemeler yaptı, terörizmin nasıl bir "aysberg" olduğunu gördü.

Reding'in Avrupa Paramentosu'nda yaptığı kaonuşmadan bir bölüm şöyle:

- Avrupa ülkelerinde terörizmle mücadele, son derece hayal kırıcıdır. Artık boş lafları bırakıp somut önlemler almalıyız. Hiçbir ideoloji terörü ve terörizmi haklı göstermez.

Reding'in raporu Avrupa Paramentosu'nda önce alt komisyonlardan geçti. En önemlisi "İnsan Hakları Alt Komisyonu'nun, Reding'in raporunu ve terörizm tarifini oybirliği ile kabul etmiş olmasıdır.

Artık iyi niyetli insanlar için "insan hakları" ve "terörle mücadele" aynı ahlaki ve hukuki değerdedir. Gözünün birini kapatıp terörü görmezlikten gelmenin psikolojik ve ticari sebepleri olabilir ama ahlaki ve hukuki gerekçesi oalamaz. (9)

B) Avrupa Ülkelerinin ve Medyasının Türkiye'deki Terör Örgütleri ile İlişkileri

1990'lı yıllarda yazılan bazı makalelerden de anlaşıldığı gibi Alman Basınının da çeşitli önyazılı mesajlar Alman halkına aşılarmaya çalışılmış ve çalışılmaktadır. Yine Alman Radyo, TV kuruluşları da Türkiye'nin imajını bozacak çalışmalar yapmaktadırlar. Avrupa'da Türkiye'nin imajını bozmaya yönelik çalışmalar yapan sadece Alman Medyası değildir. Avrupa ülkeleri hükümetleri ve medyaları sanki gizli bir işbirliği içine girmişcesine çeşitli Terörist faaliyetleri ve Teröristleri desteklemektedirler. Avrupa'da yaşayan T.C. vatandaşı sayısı yaklaşık olarak 3.500.000 kişi civarındadır. (1996 sayımlarıyla). Almanya, Fransa, İngiltere ve Kuzey ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın devamını ikinci nesilleri hatta üçüncü nesilleri sürdürmektedir. Medyanın Kamuoyunun böyle yönlendirmesi onları da zor durumda bırakmaktadır. Örneğin yine 1990'lı yıllarda Almanya'nın Türkiye'nin iç işlerine müdahale etmeye kalkmasıyla ve yine silah satışının tek taraflı olarak koşula bağlanmaya çalışılmasıyla Türkiye de Almanya'ya karşı bir tepki doğmuş ve bunun sonucunda Alman malları boykot edilmiştir; Alman hükümeti ile ilişkiler en soğuk dönemine girmiştir.

1990'lı yılların ortalarına gelindiğinde Alman hükümeti genelde PKK'yı desteklerken, Aşırı Dinci gurupların ve aşırı Sol eğilimli gurupların da Almanya'nın çeşitli eyaletleride üstlenmesine ses çıkarmıyordu.

Fransız hükümeti ise aşırı Sol bir terörist gurup DHKP-C örgütünün militanlarını ve bu örgütün başını kendi bünyesinde tutuyordu.

Bu iki Avrupa ülkesinin dışında öteki Avrupa ülkelerinde de bu örgütlerin çeşitli barınakları, eğitim kampları bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla Danimarka, Belçika, İsveç, Hollanda ve Norveç'tir. Bu ülkelerde Almanya ve Fransa gibi olmasa da bu terör guruplarına

çeşitli kolaylıklar sağlamaktadırlar. İşin en ilginç tarafı ise Alman ve Fransız hükümetleri örgütlerin üst düzey yöneticilerin ve ne yaptıklarını bildikleri halde bilmemeziğe gelmektedirler.

1995 senesinin sonuna gelindiğinde PKK, DHPK-C örgütlerinin maddi destek sağladıkları kanunsuz yolları şöyle sıralayabiliriz.

- a) Uyuşturucu
- b) Silah kaçakçılığı
- c) Beyaz kadın ticareti - Fuhuş
- d) Çocuk ticareti
- e) Altın kaçakçılığı
- f) Adam kaçırma - Fidyeye

gibi suçları tüm Avrupa kıtasında yaygın bir biçimde işlemektedirler.

Yine 1995'in sonlarında 1996'nın başlarında Alman hükümeti Türk hükümetinin baskısı ve PKK terör örgütünün bazı olayları tırmandırmasından dolayı örgütün bazı eylemlerine ve eyaletlerinde bulunan militan barınaklarına müdahale etme gereği duymuş, olaylar tırmanmış ve Alman Kamuoyu ve Medyası PKK'nın gerçek yüzünü iki Alman polislinin linç edilmek istenmesi ve ana otoyolunun 5 saat kapatılması olayıyla görmüştür. Bu olaylardan sonra Federal Alman Hükümeti PKK ve ERNK bayraklarının taşınmasını ve bulundurulmasını yasaklamıştır.

Fransız hükümeti ise daha çok DHKP-C lideri Dursun Karataş'ın Fransız gizli servisinin bir elemanı olduğu söylenmektedir. Yine 1997'nin başlarında Dursun Karataş'a Fransız mahkemeleri 4 senelik gösterme bir hapis cezası vererek Türkiye'ye iadesini engellemişlerdir. (Fransız hükümeti ve medyası daha çok sol fraksiyon tarafında olan örgütlere sempati duymaktadır.) Fransa dolaylı yollardan PKK terörüne de maddi ve manevi desteğini zamanın Cumhurbaşkanı Francois Mitterand'ın karısı "Danielle Mitterand" vasıtasıyla PKK'dan esirgememiştir. Madame Mitterand PKK'lı teröristleri ezilen, yok edilmeye çalışan özgürlük savaşçıları olarak bütün dünyaya lanse etmiş Türkiye Cumhuriyeti aleyhine bir nevi halkla ilişkiler ve tanıtım kampanyasına girmiştir. Bu vasıtayla dün-

yanın değişik ülkelerindeki yardım kuruluşlarını sözde ezilen insanlara (teröristlere) yardıma çağırılmış Medya vasıtasıyla gerçek dışı görüntüler ve raporlarla Avrupa Kamuoyu ve kendi ülkelerindeki insanlar yanıltılarak büyük miktarda yardım paraları toplanmış ve bu yardım paraları PKK adlı eli kanlı bölücü örgütün kasalarına akarak silah ve cephane parası olarak kullanılmıştır.

Madame Mitterand Avrupa'da ve özellikle Fransa'da yasadışı terör örgütünün militanlarına Siyasi sığınma hakkı tanınmasının savunucusu olmuştur. Madame Mitterand insan hakları derneklerini Güneydoğu Anadolu bölgemize ve Kuzey Irak'taki tampon bölgeye getirerek sözde Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kürt halkına soykırım uyguladığını kanıtlamaya çalışmıştır. Bu zamanda Fransız hükümeti ve Türk hükümeti arasında büyük bir politik krize sebep olmuştur.

İngiltere'nin rolü ise PKK'nın uydu aracılığı ile yayın yaptığı "Med TV"nin kendi topraklarında üstlenmesine izin vermiş; bu sayede PKK adlı Türkiye toprakları içinde Kürt soykırımını sözde önlemeye çalışan terör örgütünün propaganda yapmasına olanak sağlamıştır. PKK "Med TV" aracılığı ile Güneydoğu Anadolu halkımıza ve Avrupa'da yaşayan Kürt kökenli yurttaşlarımıza tek taraflı yayın (propaganda) yoluyla yandaş toplamaya ve Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri ve Türkiye Cumhuriyeti Ordusunu karalamaya çalışmıştır.

Yunanistan'ın rolü ise tüm diğer Avrupa ülkelerinden daha farklı bir konumdadır. Yunanistan hükümeti, Yunanistan gizli servisi ve Yunanistan Medyası olayı daha başka boyutlara taşımışlar, kısacası "Türkiye'nin düşmanı bizim dostumuzdur" mantalitesiyle bu tip terör örgütlerine kucak açmışlardır. Yunanistan hükümeti Türkiye'den kaçan Avrupa'daki ülkelerden sınırdışı edilmiş ne kadar terörist var ise bunlara Siyasi Sığınma Hakkı tanıyarak "mülteci" statüsüne geçirmiş, Yunan medyası ise Yunan kamuoyu gözünde birer kahraman ilan ederek bu terör örgütlerini yüceltmeye çalışmaktadır. Avrupa ve Amerika Atina kökenli haber akışı sağlamaktadır. Yani diğer ülkelerin haber kaynaklarının üstlendiği şehir Atina/Yunanistan'dır. Haber merkezlerinin başında genelde Yunan

uyruklu kişiler vardır. Bunlar o veya bu şekilde çeşitli şekillerce etkilenmekte ve kendi merkezlerine çoğu zaman taraflı şekilde kaynak olmaktadır. Bu da Türkiye Cumhuriyeti için Avrupa ve Amerika medyasının taraflı ve yanlış şekilde yayın yaparak kendi kitlelerini etkilemelerini sağlamakta ve Türkiye'nin imajını daha da zedelemekte ve öteki ülkelerin kamuoylarında haklı olduğumuz konularda haksız duruma düşmemizi sağlamaktadır.

Rus hükümeti ve Rus medyası da PKK terörüne açık bir destek vermemektedir. Fakat PKK terörünü her zaman elinde bir koz olarak kullanmak istemektedirler. Örneğin 1996 yılının sonunda ve 1997'nin başlarında Alt Komisyon "DUMA" sözde Kürt parlamentosunun vekillerini komisyonda dinlemiş ve onlara destek sözü vermiştir. Bu olay meydana gelirken Rus hükümetinin resmi yayın organı sayılan 2 gazetede Kürt devletinin kurulması gerektiği ve PKK'nın özgürlük isteyen Siyasi bir parti olduğu yazıları yazılmıştır. Ama olaylar bundan öteye gitmemiştir. Sebebi ise Rusya'nın Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile boğazlar, Çeçenistan, Azerbeycan petrol hattı gibi önemli büyük ve küçük ticari menfaatleri söz konusudur.

C) ABD Hükümetinin Ve Medyasının Türkiye'deki Terörle İlişkisi

ABD hükümeti ve medyası bazen açık bazen kapalı şekilde PKK denen terör örgütüne destek vermektedirler.

ABD, Türkiye'den "Kriz bölgelerine müdahale gücü" olmasını istemektedir. Bunun için belirleyici adım, Türkiye'nin Kuzey Irak'ta fiilen kurulan sözde Kürt devletini himaye altına almasıdır. Güney'de Irak, Arap dünyası ve İran ile cephe cepheye gelen Türkiye; Kafkaslar, Orta Asya ve Balkanlar'da da ABD taşeronluğunu üstlenmek zorunda kalacaktır. ABD kendi menfaati açısından gizlice, medyası ise açıkça kendi himayesinde bir Kürdistan devleti istemektedir.

En son Kuzey Irak'ta açığa çıkan CIA örgütlenmesinin kapsamı ve faaliyetleri bizim için uyarıcıdır. Türkiye'nin Kuzey Irak'la karşılaştırılmayacak önemi ve ülkemizdeki ABD etkisinin derinliği dikkate alınırsa, bu bağlantının içerdiği tehlike daha iyi anlaşılabilir.

ABD medyasında çıkan terörizmi lanetleyen ve Türkiye Cumhuriyetindeki PKK vahşetinden bahseden makalelerin ve araştırmaların sadece bir gösterişten ibaret olduğunun ve yine son yıllarda ABD'nin PKK ve Kuzey Irak politikasının iflas ettiğinin, bu nedenle daha başka taktiklerin deneneceğinin kanısındayım.

D) Ortadoğu'daki Ülkelerin Ve Güneydoğu Komşularımızın Ve Medyalarının Türkiye'deki Terörle İlişkileri

Da) Suriye

Suriye hükümeti Cumhuriyetimizin kurulduğu yıllardan beri Ülkemizdeki bütün ayrılıkçı güçlere gizli bir destek vermektedir. Günümüzde kendi okullarında okuttuğu kitaplarda Hatay ilimizi hala kendi ülke sınırları içinde göstermektedir. Suriye hiçbir zaman güçlü ve kalkınmış bir Türkiye Cumhuriyeti devletini komşu olarak istememekte ve Türkiye'deki terörist örgütlere (DHKP-C, PKK, TIKKO) maddi ve manevi destek vermektedir. Ülkedeki devletin tekelindeki çeşitli medya kuruluşları da bu ülkede barınan eli kanlı örgütlerin militanlarına yazılarıyla, röportajlarıyla destek vermektedir. Devletin ve Suriye gizli servisinin desteği ile bu militanlar ve teröristlerin liderleriyle (ABDULLAH ÖCALAN) T.V. programları hazırlamakta, militanların günlük hayatlarından kesitler vermekte ve bunlar propaganda malzemesi olarak militanlara ve sempatizanlara ulaştırılmaktadır

Suriye devleti PKK adlı eli kanlı örgütün uyuşturucu ve çeşitli yasal olmayan yollardan elde ettiği mali gücü silah, cephane ve personele dönüştürmesinde en büyük yardımı yapmaktadır. Suriye devletinde ki ana fikir şudur: "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin düşmanı benim en yakın dostumdur." Bu sebeptendir ki PKK denen eli kanlı örgütün lideri bu ülkede Suriye devletinin kontrolünde barınmakta, katliamlarını bu ülkeden yönetmektedir. Yine en son olarak Sabancı suikastinden dolayı aranan DHKP-C'li terörist de umulmadık bir zamanda bu ülkedeki büyük elçiliğimize teslim olmuştur.

Db) İnan

İnan devleti de Suriye devletinden aŖađı kalmamaktadır. İnan'da Suriye devletinin benimsediği fikri benimsemiŖtir. Çünkü çıkarlar atıŖmaktadır. İnan devleti Laik, kalkınmıŖ ve kuvvetli bir Türkiye Cumhuriyeti'ni komŖusu olarak görmek istememektedir. İnan devleti de eli kanlı terörist gruplara (PKK, İBDA-C, HAMAS) her türlü desteği vermektedir. Bütün totaliter rejimlerde olduğu gibi medyada İnan hükümetinin elindedir. İnan ülkesinde barındırdığı terörist gruplarının militanlarına eğitim, maddi destek ve tanıtım amaçlı (psikolojik) destek vermektedir.

İnan'da devletin desteği ile Türkiye'deki laik Cumhuriyete ve ulu nderimiz Atatürk'e karŖı medyada çirkin saldırılar olmakta ve İnan medyası ve devleti Türkiye Cumhuriyet'indeki kökten dinci teröre ve laik Cumhuriyete karŖı meydana gelen saldırılara ve terörist gruplara maddi manevi desteğini sürdürmektedir. En son 1997 yılında meydana gelen politik bir krize sebep olan Sincan olayları da bunun en büyük kanıtıdır.

Dc) Öteki Ülkeler

(S. Arabistan, Kuvveyt, Libya, Irak, Cezayir)

S. Arabistan, Kuvveyt, Cezayir gibi ülkelerin hükümetleri ve medyaları çeşitli gündemlerden dolayı Türkiye Cumhuriyetindeki kökten-dinci teröre ve sempatanlarına gizliden gizliye maddi manevi desteklerini sürdürmektedirler.

Libya ve Irak ise hiçbir zaman güçlü Türkiye istemedikleri ve Osmanlı İmparatorluğu kompleksinden kurtulamadıkları için PKK terörüne çeşitli şekillerde destek vermektedirler. Örneğin Libya devlet başkanı Kaddafi Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kürt vatandaşlarını kitlesel soykırımla yokettiğini her defasında dile getirmekte Arap dünyasında ve kendi ülkesinde PKK terörüne karşı sempatiyle bakılmasını sağlamak için ülkesindeki kendine bağlı medyayı kullanmaktadır.

IV - DÜNYADAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ TERÖRİZMİN TARIFI, MEDYANIN TERÖRİZME BAKIŞ AÇISININ TANITIM YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

A) Terörizmin Tarifi

Terörizmin en kesin tanımı şu şekilde yapılabilir. Hukuk ve düzeni sarsmak, demokratik devletleri zayıflatmak, diğer insanlara gözdağı vermek için masum insanların olabildiğince gürültülü bir şekilde gözler önünde öldürülmesi. 1955'deki Cezayir uyuşmazlığından, bugün bazı Afrika ülkelerindeki terörist aktivitelerine ve Filistin Kurtuluş Örgütü (PLO)'nün İsraili okul çocuklarına ya da sporcularına karşı saldırılarından, Kuzey İrlanda'daki pub ve otellerin rastgele bombalanmasına kadar, teröristlerin kurbanları genelde çocuklar, siviller ve de turistler olmuştur. Teröristlerin hedefleri de Nazi işgali altındaki Fransız direniş savaşçılarının hedeflerinin mukayese edilmeme gereği bu yüzden vurgulanmalıdır. Bunlar askeri hedef değildir. Terörist saldırıların amacı bir orduyu fiziksel olarak zayıflatmak değildir. Amaç, psikolojik bir zayıflama yaratmaktır.

Terörizm bir tür psikolojik savaş halidir. Bu ifadeler medyanın terörizme karşı olan tepkisinin önemini ön plana çıkarmaktadır. PKK'nın köy basmaları, DHKP-C ve IBDA-C'nin bombalama olayları, HAMAS veya "Yurtsever Cephe" katilleri, İsrailde'ki kimi talihsiz çocukları ya da Zimbabwe'deki bazı zavallı çiftçileri katlederken işledikleri bu cinayetlerle ülkemizde ya da yurtdışında kamuoyunun ilgisini çekmektir. Birtakım mesajlar vermek için masum insanları öldürürler. Fakat gerçekte bu mesajları kim yayınlamaktadır? Haber ajansları, basın, medya: Radyo ve televizyon. Bu da onların korkunç sorumluluğudur. Teröristlerin, diplomatları kaçırarak, ölüm tehditleri yaparak, varmak istedikleri yerin yalnızca eylemleri hakkında geniş çaplı ve fanatik haberlerin yayınlanması olduğu varsayıldığında bunların isteklerinin tanıtım vede en büyük korkularının sessiz kalınması olduğu anlaşılmaktadır. Sessiz kalmak mümkün müdür?

Demokratik ülkelerde cevap açıkça hayırdır. Eskiden bir Sovyet Hükümeti zamanında, Pravda veya İzvestia gazetesine emir verilirdi. Şimdi o da mümkün değildir. Hiç bir Batılı hükümet İstanbul, Paris ve Londra gazetelerini susturamaz. Demokrasilerde basın "basılmaya uygun bütün haberleri" yayınlaması beklenir. Haberlerin tamamen kapsanması, gazetelerin ve medyanın görevidir. Öte yanda, haber kapsamı uğruna gönülsüz de olsa, katillerin propagandaları daha da somutlaştırılarak, durum daha da kötüleştirilmeli midir? Oysa, bütün Batı ülkelerindeki uygulamalarda kötü ve müstehcen haberlerin geçilmesi konusunda birtakım sınırlamalar mevcuttur. Fransız kanunlarına göre, suç olarak bilinen bir cürümün övülmesi cezai müeyyideleri gerektirir. Bu tür bir kanun aşırı ve açık bir şekilde terörist hareketlere arka çıkan haber içeriklerine karşı uygulanabilir. Ancak bu, en yaygın demokrasi çelişkisi olan suç teşkil eden davranışların hoş görülmesi mi? yoksa basın özgürlüğü üzerinde aşırı baskı uygulanması mı? soruna çözüm getirmektedir. Bir çok durumda katillerin aradığı psikolojik kazanç, bilinçli bir şekilde olmasa da basın ya da medya tarafından düşüncesiz bir sansasyonelizm anlayışı, olayları dramatize etme isteği veya olayların gerçek yüzünün anlaşılmasını yüzünden, teröristlere sağlanmaktadır.

B) Dil Bozulması

Ya doğal olarak ya da belli çevrelerin sinsi etkileri sebebiyle kelime seçimlerinde bir takım değişimler olmaktadır. Katillere "vatansever" "özgürlük savaşçıları", "gerilla" denmektedir. Bunların insanlık dışı zalimlikleri ve silahsız sivillere, köylülere, okul çocuklarına yönelik korkakça sardırılar hakkında hiçbir ipucu verilmemektedir. Bir saatli bombayı bir sepetin veya bir torbanın içinde saklıyarak, patlatan ve oradan geçmekte olan yirmi veya elli masum insanı öldürmek ya da yaralamak en adi bir toplu cinayet şeklidir. Bunu bir direniş hareketi veya düşmana karşı yapılan hareket olarak nitelemek olaya bir tür sahte askeri çeşni katmaktadır. Bir grup katil bir rehineyi öldürdüğünde, veya askerler şehit edildiğinde, on gazetenin dokuzu, olayı sanki saygı duyulması gereken bir hukuki cezanın sonucuymuş gibi, kurbanın idam edildiğini yazmaktadır. Açıkça görülen, hiç bir hükümetin basına şu ya da bu kelimeyi kullanıp kullanmamasını söylemeyeceğidir. Aynı şekilde hiç bir demokratik ülke makalelerin uzunluğunu, manşetlerin büyüklüğünü, tavsirlerin daha az ya da çok sansasyonel olması gerektiğini kanuni olarak düzenleyemez. Zira hiç bir savaş durummu dışında, hiç bir Meclisin onaylayamayacağı türden bir sansür anlamına gelir. Tek çözüm yolu, gazetecilerin ve medyanın kendi kendini kontrol etmesini hedefleyen dikkatli bir hareket şekli gibi görünmektedir. Bu tür hareket, farklı seviyelerde olabilir. Gazete veya yayın kurumlarının yöneticileri veya gazeteciler düzeyinde olabilir. Basının veya medyanın, askerlik ötesi veya sahte devrimci kelimelerin tehlikesine karşı veya her tür daramatizasyondan kaçınarak, terörist hareketleri daha gerçekçi bir şekilde ele alma sorumluluğunu gösterecek toplantı ve konferanslar düzenlenmelidir. Teröristlerin sahte iddialarının boşluğunu göstermek için öne sürmekten hoşlanmadıkları sahte ideolojilere dayanan yalancı sebeplere özellikle dikkat edilmelidir. Özetlemek gerekirse asıl çaba uluslararası terörizmin psikolojik savaşının başarısına katkıda bulunan iyi niyetli kişilerin gözünü açmak olmalıdır.

C) Fikir İklimi

Terörizmle etkili bir şekilde mücadele etmek için kamuoyunun sempati ve desteğini kazanmak önemlidir. Bunu başarmanın temel ilkelerinden bir tanesi şüphesiz özgür basın ve iletişim araçlarıdır. Ancak bizim gazete, TV ve radyolarımızın, organize politik şiddeti başarılı kılma yolunda terör örgütlerinden daha büyük payı olması rahatsız edici bir gerçektir. Anlaşılması gereken ilk nokta terörizmin reklamsız kısır kalacağıdır. Kamuoyunun dikkati çekebilmesi ve etkili olması en büyük etkidir. Teröristler zaman zaman medyayı yönlendirmede çok başarılı olmuşlardır. Cezvir'deki FLN'nin tespitine göre çölde 10 Fransız öldürüleceğine şehir merkezinde bir tane öldür ve ertesi gün bütün Fransız gazetelerinin ilk sayfasına çık. Belki de bu konudaki en güzel örnek Simboyinist Özgürlük Ordusunun (SLA), Miss Patty Hearst'i kaçırmasıdır. SLA aylarca basının gündeminde kalmış, kamuoyunun ilgisini toplamıştı. Aslında Miss P.H.'ın bir düzine kadar insan tarafından kaçırılması basit bir olaydan başka birşey değildi. Fakat medyanın büyük ilgisi nedeniyle önemli bir politik fenomene dönüştürülmüştür. Şiddet haberlerinin tiraj artırdığı kabul edilmelidir. Gerçekten şiddet hikayeleri okuyucunun ya da izleyicinin ilgisini çekmektedir. Bu bir gerçektir. Ancak olay bu noktada kalmamakta ve basın özgürlüğü bu bağlamda sistematik edilmekte ya da en azından sorumsuzca yönlendirilmektedir. Mutlaka aktif olarak teröristleri fikren destekleyen yazarlar ve gazeteciler de mevcuttur. Özellikle kendilerini "kapitalist toplumları" yıkmaya adanmış insanlardır bunlar. Diğerleri, terör örgütlerine kendi istedikleri önemi vererek tanıtımlarına daha bilinçsizce yardımcı olmaktadır.

Teröristlerden "komando", "şehir gerilası" ve hatta "özgürlük savaşçıları" gibi sıfatlarla sözedilmektedir. Kuzey İrlanda'da IRA'nın işlediği cinayetlerden "infaz" asker ve sivillere uygulanan, insanlık dışı işkenceden ise "duruşma" veya "soruşturma" şeklinde söz edilmektedir. Ülkemizde PKK'lı teröristlere kimi yazılı basında kahraman vatansever yakıştırması yapılmaktadır. Bunlar sadece insanları kandırmaya yönelik olgulardır.

D) Yalrış Simetriler

Aynı zamanda insanlarda, sahte bir entellektüel tarafsızlık yaklaşımıyla, "terörist" ve "güvenlik" güçlerini ahlaki ve hukuki yönden eşit gösterme eğilimi vardır. Bazı yer ve zamanlarda teröristlere karşı güvenlik güçlerinin mücadelesinden "devlet terörü" diye sözedildiğini duyabilirsiniz. Bunun sonucu da genellikle şiddet yanlısı bir azınlığın demokratik bir hükümetin kurumlarına saldırması ile bu devletin kendini savunması arasındaki farkın anlaşılmamasıdır. Çünkü bu teröristler, destekçiler ve sözcüleri, TV'ye o kadar çıkarlar ki aradaki fark anlaşılmaz olur. (Medyasal tanıtım) Sonuç olarak bir çok makul insan özellikle gençler kendi geleceklerini tehdit altına alan bu terörist tehlikesinin gerçek yüzünü anlayamamaktadırlar. Bu durum siyasi liderlerin ve güvenlik güçlerinin terörizmle etkin bir mücadeleye girme şansını azaltmakla ve bağlamda "özgürlük" ve "düzen" arasındaki dengenin sürekli yeniden değerlendirmeye tabi olmasını gerektirmektedir. Basın ve özgür dünyanın diğer iletişim araçları uluslararası terörizm ve şiddete karşı davranışlarını yeniden gözden geçirmelidir. Kendi özgürlüklerinin toplumun büyük kesiminin özgürlüğüne bağlı olduğunu anlamalıdır. Bu terör ve şiddet haberlerinin hiç verilmemesi gerektiği anlamında ele alınmamalıdır. Fakat bu tür haberler abartılmadan soğuk ve yalnızca bilgi verici şekilde, heyecan verici ayrıntılardan arındırılarak verilmeslidir. Teröristler ile saygın röpartajlar yapılmamalıdır. Bu konuda kendiliğinden ortaya çıkan uygulamalara tek alternatif, devlet müdahalesidir. Savaş zamanlarında, örneğin ülkenin menfaati için ülkenin özgür basınları kendi istekleriyle genellikle belli bir sansür kabul ederler. Normal zamanlarda gazete editörleri, radyo ve TV sorumluları, bu konuda bugüne kadar geçmişten farklı bir sorumluluk anlayışı göstermedikçe, terörizm haberleri konusunda bir takım hukuki düzenlemelerin artması kaçınılmazdır. Önemli olan nokta katillerin dünyada serbest oldukları sürece, yapılacak ilk şey bunların içeri atılmasıdır. İşin felsefe kısmı daha sonra gelebilir. Şimdi ihtiyacımız olan, bu konuda felsefe yapmak değil tedbir almaktır. Yani teröre ve teröristlere karşı dünya çapında güçlü bir tepki göstermeli ve her yerde ve

her zaman bunların kabul edilmesine, onurlu" bir şey yaptıkları fikri ne ve sözde zaferlerine karşı çıkmalıyız. Bu çaba içerisinde ele alınması gereken ortak konu, medyanın (radyo, TV ve basın) büyük ölçüde sorumluluklarını, yalnız yargıdan ahlaki çöküntüye kadar değişen nedenlerle, bir kenara bırakmasıdır. "O bir terörist, sen bir gerilla, ben de bir özgürlük savaşçısıyım" deyişi, sanki bu teröristlerin kişisel eğilimlerini ve politik görüşlerini ifade edecek daha makul bir ifade yokmuş gibi, medyanın ağızına takılmıştır. Mükemmel olmasa da en azından makul ve faydalı bir takım kriterler mevcuttur. Eski bir özdeyiş olan "davranışlar insanın aynasıdır"ın, hala geçerli bir mantığı vardır. Sivil rehinelere alıp bunları öldüren insanlar ya da öldürmekle tehdit edenler gerilla ve komando ya da özgürlük savaşçısı olamazlar. Radyo veya TV muhabirlerinin yayınlarında, anti-terör güçlerinin o anda ellerinde rehine tutan teröristlere karşı hareketlerini ve hazırladıklarını ekrana getirmesi gerçekten kınanması gereken bir konudur. Bana öyle geliyor ki medyanın habercilerinin sorumluluklarını ve önceliklerini bir kez daha gözden geçirmeliyiz. Onların insanların hayatını, haber uğruna, tehlikeye atmaya hiç bir şekilde hakları yoktur. Ve bu da beni en son noktaya getiriyor. Tartışılmaz ve su götürmez bir açıklıkla, teröristlerin kendi ifadeleri ile sabit büyük bir kanıt terörist eylemler genelde kamuoyunda muhtemel en çok ilgiyi toplamak üzere tasarlanmaktadır. Fakat bunun bir zorunlu sonucu vardır. Eğer teröristin asıl amacı kamuoyunun ilgisini çekmek ise kamusal amaç bunu reddetmek ya da en aza indirmektedir. Çarşı pazar yerine, şuraya buraya, rastgele bomba koyanlar teröristtirler. Çocukları döverek öldürenler yine teröristtirler. Bu bağlamda eğer varsa, bunların nihai politik amaçları her ne olursa olsun, önemli değildir. Önemli olan ne yaptıkları ve yaptıkları toplum sınırlarını aşıyorsa o zaman yine teröristtirler. Bu noktada değinmemiz gereken korkunç gerçek, örgütlü toplumların başına giderek artan bir hızla dert olan, masum insanların katledildiği şiddet ortamının artık terörizm değil, bir savaş olduğudur. Bu doğrudur. Korkunçtur. Ve bunun benim söylemimle ilgisi yoktur. Çünkü henüz tüm kötülükleri saf dışı bırakamıyoruz ancak bu, tüm kötülüklerin bağışlanması demek değildir. Bu tür davranışlar içeri-

sinde olanlar, medyanın terörist olarak nitelemesinde ve bunları topluma afişe etmesinde karşılaştığı güçlük çoğunlukla "tarafsızlık" varsayımından "tarafılıktan" kaynaklanmaktadır. Bu kendi kendini sınırlamalar, kamu yararı ve toplumun refahı için getirilmektedir. Kesinlikle, terör konusunda da bu yaptırımlar ciddi olarak değerlendirilmelidir. (10)

"Terörizmi, toplumumuzda derinlemesine yerleşmiş bir hastalığın belirtilerinden biri olarak gençlerin suç işlemesini suç oranlarının artmasını, öğrencilik hareketlerini, yağmacılığı, futbol fanatiklerini de kapsayan örgütlü bir şiddet olayı olarak görmek hatalı bir yaklaşımdır. Yine terörizm, Hidrojen bombası, batı materyalizmi, TV ve sinema şiddeti, artan boşanma oranları, yetersiz sosyal hizmetler ve fakirlik ve toplumun kendisini suçlamasıyla yenilgiyi kabullenmiş bir sonuçla görmek de yalıdır. Burada bir psikiyatristin sözlerini aktarmada fayda görüyorum, "Hepimiz suçluyuz." Bu denli büyük bir tehdidin ana sebebi medeni dünyada hükümetler ve meclisler, TV ve gazeteler ve genelde tüm halk çok az insanın terörizmi yeterince ciddiye almasıdır." Uluslararası şöhrete sahip yazar Heinrich Böll 1972 Ocağında yazdığı bir makalede Baader-Meinhof çetesinin canı üyelerini, Nazi rejiminde çile çeken insanlarla mukayese edebilmektedir. Böll yazısında, bu zavallı insanları mahkum eden merhametsiz toplum ve demokratik sisteminin güçlü savunmasının sorumsuz liderlerden sözetmektedir. Böll'ün makalesi ortalığı karıştırmıştır. Özgür basın, yaklaşan terörizm tehlikesi hakkında kamuoyu uyuracak en temel unsurlardan birisi olmalıdır. Oysa maalesef durum bunun tam tersidir. Batı medyasında teröristleri istedikleri gibi görme yönünde, inkar edilemez bir eğilim vardır. FKÖ'nün "terörist" grup yerine Filistin Kurtuluş (Özgürlük) Örgütü PKK'nın Kürdistan işçi partisi olarak anılması dayanılmaz bir durumdur. Aynı şey Afrika'daki veya dünyanın bir başka yerindeki terörist gruplar için geçerlidir. Gazetecilere sorumluluk anlayışı azar azar vermenin bir yöntemi bulunmalıdır ki, bunlar ölçülü davranabilsinler. Örneğin hiç bir şekilde siyasi nitelik taşımayan şiddet olayla-

(10) ABD Senatörü Henry Jackson 5/7/79 Kudüs Konferansı

rı geçerken olay terörizme taşınmaktadır. Schleyer (Almanya'da yaşayan ünlü bir iş adamı) olayında Alman medyası yetkililere işbirliği yapmış ve bir tür " ölçülü davranma" örneği vermiştir. Bunun uluslararası bir kural olması herkesin dileğidir. Amaç; Terörist eylemleri abartarak vermek yerine, teröristleri tanıtım amaçlarından mahrum etmek olmalıdır. Teröristlerin korkaklığını ve şerefsizliğini gösteren, aşağılayan, kınayan alaya alan sistematik ve acımasız bir kampanya bu tür eylemleri azaltmak için en etkili şeydir. Bu doğrultuda bu eylemlerin 'anlık patlamalar' ya da 'bilinçsiz' öldürme eylemleri olmadığını, tersine parlamenter demokrasinin yıkılmasına ve devletlerin bölünmesine yönelik totaliter rejimlerin sistemli olarak desteklediği planlı örgüt eylemleri olduğu tekrar tekrar söylenmelidir. Kendini bu işe adanmış bir vatandaşlar grubu gerekli önlemlerin alınması için çekingen ve isteksiz hükümetler üzerinde bir baskı grubu oluşturabilirler.

E) Gazetecinin Rolü

Demokrasiler, ahlaki silahsızlanmadaki istihbaratın başarısızlığından büyük yara almaktadır. Bu, birbirini besleyen kötü sosyoloji ve kötü felsefenin bir ürünüdür. Sosyal çevrede, aşırı eylemlerin açık nedenleri olması gibi yanlış bir kanıdan kaynaklanan kısa süreli bir entellektüel sendeleme ile, bu tür gerçeklerin doğrulanması aynı şekilde yanlış olan fikirdir. Bu iddianın incelenmesi için bu uygun bir durum değildir. Terörizmle savaş fikriyle ilgilenenler için gerçek şudur: Terörizmin direkt sebebi teröristlerdir ve endirekt sebepleri ise aktif veya pasif olarak terörizmi destekleyerek hoşgören rejimlerdir. Fakat belki de terörizme etkin bir karşı koymak için temel engel terörizme hedef olan demokratik toplumların kafalarının karışıklığıdır. Bu toplumlarda istihbarat lisan konusudur. Teröristler genelde ümitsiz insanlar değildir. Çoğu aslında imtiyazlı çocuklardır. Belki de imtiyazlı psikopatlardır. Sonuçta imtiyazlı kişilerdir. "İnsanın Kaderi" isimli eserinde Malraux terörizm hareketinin politik bir amaç olmaktan öte, kısır bir kendini ifade etme aracı olduğunu belirtmiştir. Terörist hareketler bilinçsiz değildirler. Terörizmin maliyet / fayda oranı yüksektir. Veya borsa diliyle konuşmak gerekirse terörizm "oldukça hareketlidir". Bunun nedeni de kitle iletişim araçlarıdır. Yıllar önce bir Çin düşünürü, "Birini öldürmek 10 milyon kişiyi öldürmektir." demiştir. Terörizm ayrıca savunma ağırlıklı çok büyük ölçekli malzeme ve enerjinin harekete geçirilmesi sebebiyle de etkilidir. Dahası, amaçlarından birisi endişeyi artırmak olduğu için, terörizm etkilidir. Amaçlarından birisi de endişeyi artırmak olduğu için, terörizm etkilidir ve buna çok müsait olan modern toplumlarda özellikle etkilidir. Terörizmin etkinliği belirlendikten sonra artık terör- eskisi gibi rasyonalize edilmektedir. 20. yüzyılın ilk yarısından önce terörizm oldukça ideolojik bir konuydu. Kendisini haklı çıkartacak fikirlere ihtiyacı vardı, çünkü bu fikirlerin kanıtları yok denecek kadar azdı. Bugün ise "iletişim ülkeleri"nde yaşayan okumuş toplumlardaki yazılı ve görsel gazeteciliğin terörizmin çehresini değiştirdiğini görüyoruz. Teröristler hala uğraş vermektedirler, fakat artık ideolojik

çabalar yalnızca rutin bir çalışmadır. Terörizm artık büyütölmüş etkileri ile açıkça haklı hale sokulmuştur. Demokrasilerin, terörizme karşı yetersiz kalan tepkisinden temel neden, belki de bu ümitsiz insanlar tarafından yapılan şuuruz eylemlerinin sosyal nedenlerini giderecek sosyal reformlar hakkında tam bir karar verememiş olmalarıdır. Bu bir hayli vakit alacaktır. Fakat (Arthur Koestler'in deyişiiyle) demokrasilerin "zaman için oynamaları zaman için dua etmeleri" yeterli değildir. Vakıt geçmektedir, demokrasiler artık harekete geçmelidir. Tepkilerin etkili olabileceğini biliyorlar ya da bilmeleri gerek. Terörizmin medya kapsamından çıkmamasının temelindeki fikir, galiba şudur: Bir güç alanı olan politika bir fizik konusudur. Gazeteciler bir fizikçi yaklaşımıyla ahlaki yargıları ele almalıdır. Terörizm medyanın bir parazitidir. Teröristlerin medyayı bu denli etkili kullanmalarının bir nedeni medyanın sistematik, felsefi, gururlu ve hatta militan sorumsuzluğudur. Gazetecilik mesleği şimdi yazdıkları ve yayınladıklarının sosyal sonuçlarını hesaba almayı reddetmekten gurur mu duymaktadır? Gazetecilik diğer şeylerin yanında bir tür "Watergate" örneğinden muzdariptir. Bir sürü gazeteci Watergate'deki örneğinden muzdariptir. Bir sürü gazeteci Watergate'deki gazetecilerin rolünü (veya daha kesin bir ifadeyle gazetecilerin Watergate'de yanlışlıkla oynadıkları kabul edilen merkezi rolü) gazetecilik ve otorite arasında olan, normal ve uygun bir ilişki olarak ele almayı koşullanmıştır. Yine gazeteciler genelde kendilerinin hükümetle "muhalafet" bir ilişki içinde oldukları fikrini kabul ederler. Bu yüzden yayınlarının toplumun çıkarları üzerindeki sonuçlarını düşünmeye gerek duymazlar. Bu hükümetin sorunudur. Onların işi herşeyi izin almadan, gizlemeden yayınlamaktadır. Bütün basit dogmalar gibi, bu da, taraflarını konunun güçlüklerinden ya da hoş olmayan sorumluluklarından soyutlanma çekiciliğine sahiptir. Fakat kesin olan şudur ki, gazetecilerin artık "toplumun öğrenme hakkı" ve "öğrenme ihtiyacı" arasındaki ilişki hakkında iyice kafa yormaları gerektiğidir. Terörizm sürdükçe sorulması gereken önemli soru: "toplumun herşeyi anında öğrenmeye ihtiyacı var mıdır?" Görevimiz gazetecilerin teröristlerin işine daha az yaramalarını sağlamaktır. (11)

(11) ABD Amiral George Twain. New York Weekly 1987 mayıs 15.

F) Küresel Sorun "Terörizm" ve Yapılabilecek İşlemler

Uluslararası terörizmi "politik çıkarlar sağlamak için masum insanların tehdit edilmesi, onlarda korku yaratılması ile planlı ve sistemli bir cinayet" şeklinde tanımlamaktayız. Toplumumuzda ve diğer toplumlarda çoğunluk kazanan görüş, terörizmin hukuk devletlerinde yaşayan tüm insanlar için ciddi ve gittikçe büyüyen bir tehdit olduğudur. Bu artık ulusal bir sorun değildir tamamen küresel bir sorundur. Bir ülkenin tek başına çözebileceği boyutu aşan ve ancak uluslararası önlemlerle engellenebilecek bir boyuta ulaşan terörizm konusundaki aciliyetin sebebi budur. Ancak bu tür bir hareket temel özgürlükleri tehlikeye atmamalıdır. Teröristlerin geniş kaynaklara, modern silahlara, düzenli eğitim programlarına, her an mevcut sığınma yerlerine ve diğer destek hizmetlerine ulaşması için Bazı Devletlerin ve çeşitli haberalma teşkilatlarının yardım sağladığına ilişkin gittikçe artan çok miktarda delilin bulunmasından derin bir endişe doğmuştur. "Uluslararası Terörist" deyimini, ayrı terörist örgütleri arasındaki giderek artan mevcut bağlantıları, sistemli olarak toplumsal hizmet ve bilgi, kaynak ve teknik değişimlerini tanımlamak üzere, artık rahatça kullanılabilir kadar kanıt mevcuttur. Suriye, Yemen, Irak, Libya ve çeşitli Haberalma teşkilatları gerek direkt, gerekse müttefikleri ve uyduları vasıtasıyla, belirli, terörist örgütleri ne ölçüde kontrol ettiği konusu hala tartışılırken, çoğunluk kazanan görüş, terörizmin bugünkü boyutu ve başarısında bu ülkelerin silahlarının, eğitimin, finansmanının, korumacılığının ve diplomatik desteğinin bugün için önemli bir etken olduğudur. Bu ülkelerin hükümetlerini ideolojik veya milliyetçi görüşleri her ne olursa olsun terörist örgütleri ile bu ülkelerin hükümetlerinin ortak bir çıkarı vardır: Bütün dünyadaki demokratik ve hukuk toplum yapısını yıkmak. Bir çok kimse uluslararası terörizmden kaynaklanan tehdiye karşı demokratik toplumların reaksiyonunun kararsız vade yetersiz kaldığına inanmaktadır. Medeni dünya terörizmi öğrenmektedir. Fakat bu öğrenme çok yavaş olmaktadır.

Terörist eylemlere karşı devletlerin aynı şekilde hareket etmesi şarttır. Onun için.

- 1) Terörizmin niteliğine bakılmadan lanetlenmesi.
- 2) Terörizme karşı uluslararası bir sözleşmenin yürürlüğe sokulması Avrupa Terörizm modeline, terörizmi uluslararası bir suç olarak kabul eden, suçluların sözde diplomatik statülerini reddeden, delil alışverişi, ceza ve uygulama prosedürlerini ortak bir şekilde içeren sözleşme olmalıdır.
- 3) Teröristlere para ve silah, eğitim, propaganda ve mülteci olarak sığınma yardımı veren ülkelere karşı diplomatik, ekonomik ve diğer müeyyideleri de kapsayan tamamlayıcı nitelikte bir önlem paketi anlaşması.
- 4) La Haye, Tokyo ve Montreal sözleşmesinde hava korsanlığı ve ilgili suçlar hakkında kuralların, etkin bir şekilde uygulanmasını sağlayacak bir hukuki düzenleme yapılması.
- 5) Terörist eylemler hakkında etkili alış verişi için gerekli tüm hukuki önlemlerin alınması yönünde bir anlaşma yapılması.
- 6) Kamuoyunu, terörizmin özgür toplumlardaki bireysel ve toplumsal özgürlüklere karşı terörizm tehlikesi hakkında ve bununla etkin önlemlerle savaşmak ihtiyacını anlatmak için devamlı ve dinamik bir çaba göstermek.
- 7) Ülkelerin kendi komşu ülkelerinde eylem yapan teröristleri barındırmamak.

V- TÜRKİYE'DE MEDYA VE TERÖRİZMİN HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM AÇISINDAN İNCELENMESİ (Bazı örnekler)

15.2.1997 tarihli Sabah gazetesindeki Sn. Cengiz Çandar'ın yazısına da değinmek istiyorum. Çünkü bu yazı güzel ülkemizde araştırmacı - gazeteci sıfatıyla Kamuoyunu yönlendiren bir kesimin menfaat, siyasi yolsuzluk kriterleri sonucunda bu konuları aklaması ve dış mihrakların da bazı telkinleri sonucunda ülkemizde medya vasıtasıyla Kamuoyunun düşüncelerini bulandırması ve bölücülük yaparak ülkemize zarar vermektedir. Dünyanın hiçbir ülkesinde bu tip demokratik bir düzen anlayışı yoktur. Özgür düşünce ve özgürlük bütün demokratik ülkelerde bazı sınırlamalar içindedir.

Sn. Cengiz Çandar'ın 15.02.97 tarihli Sabah gazetesindeki yazısına gelindiğinde şöyle bir görüntü görmekteyiz. Yazının başlığı "Demokratlara" idi. Yazının içeriği "Kudüs gecesinin (1997) çeşitli sebeplerden dolayı savunulması ve Hizbullah örgütünün Lübnan'da legal bir parti olduğu, seçimlere girdiği ve terör örgütü olmadığı" idi. Yazısında çeşitli sebeplere dayanarak belirtmeye çalışmıştır. Yazıyı biraz daha irdelediğimizde bir paragrafında aynen şöyle yazmaktadır. "İsrail için terörist olan bizim için de mi terörist sayılır oldu" cümlesi oldu. Türkiye Cumhuriyetinin PKK'ya karşı yürüttüğü mücadelede üçüncü ülkelere yönelik belirttiği husus "TERÖR bir insanlık belasıdır. Teröre karşı ortak mücadele gereklidir."

Bu yazıya şu açıdan da bakmak mümkündür. Sn. Cengiz Çandar da zaten bunu istemektedir. Kısacası Sn. Cengiz Çandar bu yazısıyla zihin altı bir halkla ilişkiler ve tanıtım amacı gütmektedir. Sözün kısası bir propaganda yapmaktadır. Tabiri caiz ise "Kızım sana söylüyorum gelinim sen anla" manasına getirmektedir. Şimdi PKK Kuzey Irak'ta seçimlere girse legal bir parti mi olacaktır. Terörist bir örgüt olmaktan kurtulabilecek midir? PKK Türkiye'nin terör örgütüdür, biz onlara destek veririz. Onlarla ilişki kurarız diyen Avrupa ve bazı Arap ülkeleri haklı durumda olabilirler mi?

Hizbullah bir terör örgütüdür. Masum sivilleri öldürmekte ve kanlı, bombalı eylemler yapmaktadır. Hizbullah örgütünün savunulması düşünülmecek bir olgudur. Bir de üstüne üslük Kudüs gecesinde "Musa SADR ve Musavi" posterlerinin asılmasının normal olduğunu söylemesi ve yine Hizbullah örgütünün terör örgütü olmadığını ve sadece İsrail'in terör Örgütü olarak gördüğünü iddia etmesi ise medyamızdaki bir kesimin bazı terör örgütü guruplara bilerek veya bilmeyerek nasıl yardım ettiğini gösteriyor.

Bu yazılar ve bu çalışmalar Sn Cengiz Çandar Bey'in son yazıları ve son çalışmaları olamayacaktır. Kendisinin bir misyonu olduğu maalesef anlaşılmıştır. Kendisi gibi sabah gazetesinde yazı yazan ve T.V. programları yapan bazı arkadaşları bulunmaktadır. Bunlardan bir kaç şunlardır. Sn. Mehmet Ali Birand ve Sn. Hasan Cemal'dir. Herşeyden önce şunu belirtmek isterim ki Türkiye'de çok seslilik isteyen vatandaşlardan biriyim, radikalizm'den uzak bir insanım fakat Medyamızın bazı kişilerin ateş olmayan yeri tutuşturmaya çalışmalarına ve buna çanak tutmalarına karşıyım. Şimdi de Sn. Mehmet Ali Birand'tan bir örnek vermek istiyorum, Bu vereceğim örnek ne ilk ne de son örnek olacaktır. Yıl 1995 Gazi Mahallesinde/İST bazı olaylar meydana gelmiş, ölümle sonuçlanan çatışmalar olmuştur. Gazi mahallesi civarlarında genelde Alevi kökenli yurttaşlarımız oturmaktadır. Bir provakasyon ile yürüyüş yaratılmış, polisle-askerle karşı karşıya gelen halkla bazı çatışmalar olmuştur. Çeşitli soruşturmaların sonunda olayın arkasına DHKP-C örgütünün olduğu anlaşılmıştır. Yıl 1996 Sn. Mehmet Ali Birand ve ekibi olayların yıldönümünde kameralarını hazırlamış olay mahalinde beklemekte ve Sn. Mehmet Ali Birand olay mahalinde insanlarla röportaj yapmakta ve bu bir T.V. kanalında naklen verilmekte, 1996 senesinde Gazi olaylarının yıldönümünde Gazi mahallesi ve halkı sakin bir ortamda idi. 1995 senesinde bir DHKP-C örgütü tahriği yoktu fakat bu sefer sahnede Sn. Mehmet Ali Birand vardı. Yine Sn. Mehmet Ali Birand'ın Başka bir tanıtım kampanyasına geçerek şunu söyleyebiliriz. Yaşadığımız bu senelerde bile hala gündemde kalmayı başarabilecek, yurtiçinde ve yurtdışında olan militanlarına psikolojik motivasyon sağlayabilecektir. Sn. Mehmet Ali Birand'ın en önemli vukuatlarından biri de askerliğin kısılması ile ilgili T.V. prog-

ramıdır. Bu programda iki saf asker vatandaşımızı T.V. programına çıkartarak çeşitli kötü niyetli (soruları iyi analiz ettiğimizde karşımıza çıkan sonuç) sorular sorarak ve yorumlarıyla vatandaşlarımızı askerlikten soğutmaya ve kaçırmaya yönlendirmeye çalışmıştır. Her Türk erkeği ağır bir rahatsızlığı yok ise askerliğini kanunların belirttiği süre içinde yapmakla yükümlüdür. Ülkemizin bölünmesi için uğraşan ve katliamlar yapan PKK örgütünü zor durumlara düştüğü zamanlarda Medya'da çıkan yazılar ve medyamızın bir kesimin yaptığı bu tip programlar ilginçtir. Sn Mehmet Ali Birand'ın asıl maksadı anlaşılmış kendisi bu konuda mahkemeye sevk edilmiştir. Kanımca kendisi bugün Türkiye Cumhuriyetinin bulunduğu demokratik ortama şükretmelidir. Eğer ki yeni Cumhuriyet yıllarımızda böyle bir girişimde bulursa idi suçu "Vatan Hainliği" ile suçlamak olurdu.

Yine Sn. Mehmet Ali Birand'ın geçmişini ortaya döken saygıdeğer araştırmacı gazeteci ve cesur yazıları ile de beğenimi ve halkımızın beğenmesini toplayan dürüst insan Sn. Emin Çölaşan'ın 26.4.1997 tarihli Hürriyet gazetesinde köşesinde yazmış olduğu bir paragrafa da değinmek istiyorum. Newsweek dergisinin Nisan sayısında Türkiye ve Türk ordusu ile ilgili uzun bir yazı çıkmıştır. Bu arada bazı kişilerin görüşlerine de başvurulmuştur.

"Bakın bizim dolandırıcılıktan yüz kızartıcı suçtan hükümlü Mehmet Ali Türk ordusu için ne diyor. " Türkiye'nin kendi ülkeleri olduğunu zannediyorlar... Sivillerin bu ülkeyi hak etmediklerini zannediyorlar.." İngilizce olarak (They think it is their country... They think civilians don't deserve this country...) Dolandırıcılıktan hükümlü Mehmet Ali bu zırvayı Türkiye'de edemiyor, çünkü kendisine karşı oluşan büyük tepkiden korkuyor. Mehmet Ali ve benzerlerini defalarca yazmaktan artık ben bıktım. Ancak Cumhurbaşkanı dahil ülkemizin diğer yetkilileri bu şahsın karşısına oturup söyleşi yapmaya ve onu "onurlandırmaya" devam etsinler! Her hafta kendisine 25 bin dolar trink para kazandırmayı sürdürsünler."(12)

(12) Çölaşan Emin; Hürriyet 26.4.1997

Emin Çolaşan'ın makalesinde belirttiği gibi medyamızdan bir kesim (bunlar gün geçtikçe daha da belirginleşmektedir) Türkiye'yi dış dünyada ve Türkiye içindeki çeşitli oyunlara alet etmeye çalışmakta Türkiye ve Türk Ordusunun imajını sarsmaya yönelik ifadeler kullanmaktadır. Medya vasıtasıyla iç ve dış kamuoylarında cephe oluşturma çabası içindedirler. Ama artık bu kişiler kendilerini belli etmişlerdir. Medyamızın sağduyulu kesiminden ve kamuoyundan bu kişilere gereken tepkiler gelmeye başlamıştır. Örneğin bu kişilerin yaptığı T.V. programlarının ratingleri düşmeye başlamış, yazdıkları gazetelerin tirajlarında inişler başlamıştır. Fikrimce Türk insanı bilinçlenmeye başlamış bu gibi kişilere ilerki zamanlarda gereken cevaplar halkımız tarafından verilecektir.

VI - MGK GENEL SEKRETERLİĞİNİN HAZIRLADIĞI MEDYA TERÖRE DESTEK VERİYOR ADLI RAPORUN ÖZETİ

MGK Genel Sekreterliği tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu üyelerine gönderilen raporda, PKK terör örgütünün ilk eylemlerini yaptığı 1984 tarihinden itibaren devletin psikolojik hareket ve propaganda alanında yeterli bir etkinliğe ulaşmadığı ve katkısı bulunmadığı görüşüne yer verildi. MGK raporunda, bu konuda etkinliğin artırılmasını, "Sistemli psikolojik hareket uygulamalarına geçilmesini ve insan hakları başta olmak üzere bir dizi faaliyetin hayata geçirilmesini istedi.

"Terörle mücadelede en az silahlı güç kadar ve belki de ondan önemli olan söz konusu gücün, günümüze kadar Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kısıtlı imkanlarıyla ve büyük bir özveriyle yürütüldüğü" belirtilen raporda, 1984 yılından bu yana devletin etkinliği ve katkısı olmadığı belirtildi. Raporda "askeri güçler operasyonel kullanım dışında, milli birlik ve beraberliğin sağlanması, bölge halkıyla bütünleşme maksadıyla sağlık, eğitim ulaşım ve diğer hizmetler için maddi ve manevi tüm değerlerini köy uygulamaları ile ortaya koyarken, diğer devlet görevlilerinin, kurum ve kuruluşların hareketsizliği, endişe yaratacak boyuttadır" denildi.

Raporda medyanın 'genelde teröre destek veren' strateji ve taktik olduğu belirtildi ve "Bu uygulamaları bilerek veya bilmeyerek örgüte alet olmakta ve hatta katkı sağlamaktadır" denildi. Türkiye'ye gelen uluslararası yardım kuruluşlarının 'insan hakları' bahanesiyle önceden belirlenen kişilerle görüşüp raporlar düzenledikleri de ifade edilirken, söz konusu raporların yurtiçi ve dışında propaganda malzemesi olarak kullanıldığına dikkat çekildi.

Bütün bu tesbitlerin ardından, MGK raporunda, hükümetten bir dizi icraatta bulunması ve devletin her bakanlık bünyesinde 'psikolojik hareket teşekküllerini kurarak bölgede organize olması ve sistemli psikolojik hareket uygulamasına geçilmesi' istendi. Medyanın kulla-

nılarak halkın teröre karşı bilinçlendirilmesi, devletin her bakanlık bünyesinde psikolojik hareket teşkillerini kurarak bölgede organize olması ve sistemli psikolojik hareket uygulamasına geçilmesi ve tüm okullarda milli ve manevi değerler ile birlik ve bütünlüğü sağlamaya yönelik programların yeniden düzenlenmesi tavsiye edilmiştir.

Medyamızın bütün bu olan bitenler dikkatlice analiz edilmekte ve çeşitli devlet kuruluşları tarafından toplanmaktadır. Ne ilginçtir ki medyamızdaki bu kesimin yazıları ve programları Avrupa'da çeşitli basın yayın kuruluşları ve TV'leri tarafından alıntı yapılarak yayınlanmaktadır. Örneğin İngiltere'de " The Quardian " dan " The Financial Times"a kadar tüm gazeteler, Osman Öcalan Röportajı, PKK ile ilgili haberler Gazi mahallesi olayları, Kudüs gecesi , Susurluk ile ilgili haberler verdiler. Yabancı bir ülkede yatırım yapmak isteyen bir yönetici iseniz daha sabah kahvaltısında Türkiye hakkında ağzınızdan buruk bir tat beliriyor Güney Kore mi, İsrail mi, Malezya mı, Türkiye mi derken, Türkiye inceleme aşamasına bile gelmeden yatırım yapılacak ülkeler listesinden düşüveriyor. Yine Alman medyasında çıkan bu tip haberler vasıtasıyla Türkiye'yi ziyarete gelecek Alman bir aile rezervasyonu iptal ediyor. Kısacası Türkiye'nin imajı Avrupa'da kötü bir biçimde geliyor ve bugüne kadar yapılan çeşitli Halkla ilişkiler ve tanıtım kampanyamızda boşa gitmesine sebep olmaktadır.

VII - DOĞU SORUNU TEŞHİSLER VE TESPİTLER ÖZEL ARAŞTIRMA RAPORU RÖPORTAJI

A.Ö Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Doğu Ergil'in TOBB için hazırladığı "Doğu Sorunu Teşhisler ve Tespitler Özel Araştırma Raporu" ile ilgili olarak TUGİAD'ın resmi yayın organı olan Elegans dergisinin yaptığı röportaj derginin kış 96 tarihli basınında yayınlanmış olup röportaj şöyledir...

Raporun verilerini oluşturmak için T.C. tarihinde ilk defa Kürt'lere gidilip ne istediklerinin sorulduğunu söyleyen Ergil, raporun genel doğrultularının saptandığı inancında. Sosyo-Kültürel yapı bir yana, valilerin illerin nüfusunu bile bilmedikleri Güneydoğu'da, tesadüfi örnekleme metoduyla 1300 kişi ile konuşularak ortaya çıkan raporun, iddia edildiği gibi masa başında yapılmış bir çalışma olmadığını belirtti. Kürtlük kavramının etnik mi, yoksa siyasal mı olduğunun hala belirlenmediğini vurgulayan Ergil, "Biz dilimizle, dinimizle kavgalıyız. Kürt sorunu aslında sistemin bir ürünü, PKK da düzenin gayrimeőru çocuğudur dedi. Yapılan araőtırmanın, Kürt'lerin PKK'yı kimlikleri için araç olarak kullandıkları ancak, terörizmden memnun olmadıkları gerçeğini ortaya çıkardığını söyleyen Ergil, "Bölgedeki halk 'PKK'yı ben yarattım, ben istediğimde ortadan kaldırıyorum' diyor. PKK'ya kitlesel destek verdiklerini göz önünde bulundurursak, destek kesilince aynı güç kalmayacaktır. Bu yüzden askeri yöntemlerle sorun çözülmez " dedi. Güneydoğu Anadolu'da yaşayan Kürt'lerin sosyo-ekonomik örgütleniőinin aşiret düzenine bağlı olduğunu söyleyen Ergil, "Aşiret düzeni bireye girişimcilik hakkı tanımaz, demokratik hak da tanımaz. Asıl olan topraktır, insan değil. Devlet de bugüne kadar toprak kavgasıyla böyle davranmıő. Oysa devletin anlaşması gereken, güdük bir toplumun güçlü bir devlet oluşturamayacağıdır." dedi. Türkiye'de devlet ve toplumun ayrılmıő iki güç odağı olduğunu savunan ERGİL, sivil toplum örgütlenmesinin çatıőmalı olduğunu ve devletin uzlaőtırıcı rol alması gerektiğini, aksi takdirde, devlet taraf olduğu zaman, güvencenin ortadan kalktığını

söyledi. "Devletin taraf tutmaması lazım. Böyle giderse paramparça oluruz. Türkiye bölünmüyor, bölünemiyor. Bugünkü tehlikeli ortam pek çok karşıtlıklardan kaynaklanıyor.. Devlet yönetirken, ideolojik, etnik ve kültürel farklılıkları göz önünde bulundurmalı ve esneklik sağlamalı" dedi. Geçmişte doğudaki bazı Türk boylarının da Kürtleştiğine değinen ERGİL, "O koşullarda var olabilmek için daha alt bir kültürün değerlerini benimsediler. Eğer Türkiye'de daha yüksek bir kültür düzeyini sağlayabilseydik, onlar da Türk kültürünün içine girerlerdi. Bu durumda anlaşılmalıdır ki, Kürt sorunu ekonomik düzelmeye ortadan kalkmaz. Ekonomik refah gelirse toplumsal ve siyasal istikrarın sağlanacağı inancı büyük bir yanılgıdır, çünkü tam tersi söz konusudur. Bunun dünyadaki örneklerine de günümüzde rastlıyoruz. Quebec, Kanada'da yaşayan son etnik olaylar ve Fransız kimliğini korumak isteyen bir grup Kanada'lı da olduğu gibi. Demek ki, konu sadece ekonomik refah seviyesiyle doğru orantılı değildir" dedi. Her milliyetçiliğin, kendi içindeki gruplara karşı kör olduğunu söyleyen ERGİL, ayrımcılık yapmamanın olumlu körlük, görüp yok saymanın ise olumsuz körlük olduğunu söyledi. "Bütün toplum 'Türk' olarak nitelendirildiği için, Kürt'ler 'Biz ne oluyoruz?' dediler. Kültürel kimliğin yaşama talebi varsa, akıllı bir yönetim bunu yok sayamaz" diyen ERGİL, davalar kutsallaşınca, araç haline geldiklerini, bu yüzden çatışmaları bilmemek gerektiğini söyledi. "Kültür ile siyasi alanın birbirinden özerkleşmesi gerekmektedir." diyen ERGİL kültür mücadelesini insanların siyasal alanda vermek zorunda kaldığını, devletin de gücünü, yönetmek yerine denetlemeye harcadığını vurguladı. Sorunların derinine inmek için, sistemi incelemek gerektiğini söyleyen ERGİL, "T.C. milliyetçilik ideolojisinin harç olarak kullanıldığı bir modeldir. Burada, varlık nedeni devlet olan bürokrasi birleştirici unsur olmuştur. Bürokratik devlet üretici değil sağlayıcıdır. Üretmeden vermek, dağıtmak niteliğini aşamamıştır. Çoğaltmayan devlet artık hiçbir ihtiyacı karşılayamıyor. Eğitim sistemimiz de totaliter olduğu için kolektivist insan tipi yaratıyor. Kimse risk almaya yanaşmıyor, ancak birlikte emir komuta içinde birşeyler yapmaya çalışıyor. Sistem birlik ve teklik arasında ayrımı yapamadı. Devlet size siyasal kimliğinizi sunmakla görevli, sonraki kimlikler ise şahısları ilgilendirir. İnsanlar alt kim-

liklerini seçmekte özgür olmalılar. Devlet bunları hiçe sayıyorsa ve tek bir kimlik sunuyorsa bu, birlik değil tekliktir. Bu da totaliter rejimin göstergesidir." dedi. Doğu Anadolu'ya kendi içinde sorunlu bir alan olarak bakmak gerektiğini söyleyen ERGİL, "Devlet aşiret reisliğini ve büyük toprak sahipliğini dönüştürmeli, demokratikleşmeye gidilmeli. Doğu Anadolu gerçeğinde insanın yeri yok. Umut ve kurtuluşu kim sunarsa, insanlar da bunu davalıştırıyorlar. Devlet burada iki konuya hiç önem vermedi, uzlaşma ve verimlilik. Devlet sadakat karşılığında bazı haklar tanımalı. Kürt kimliğini kabul etmeli. Böylece sorun hemen çözülmese de, alevi kaybolur, artık yakmamaya başlar" dedi. Doğu ERGİL, Kürt sorununa daha kalıcı çözümler bulmak için, geçmişe dönerek konunun nasıl sorun haline geldiğine bakmak ve bu aşamadaki düğümler tek tek çözmek gerektiğini, bunun da zaman alacağını söyledi ve 'sorunluyu, sorumlu kılmak yoluna gidilmeli. Eğer vatandaşımızın bir bölümünü düşman olarak görür ve 'ya yeneceğiz ya da sindireceğiz' muamelesi yaparsak, ilerde bu sindirilmiş, ezilmiş insanlarla birlikte nasıl yaşarız. Şu ana kadar olan gelişmelerden görülüyor ki, doğudaki açık savaş, batıdaki büyük kentlere kapalı savaş olarak gelişmiştir dedi. Türkiye'nin sorununun genelde, Doğu Anadolu'nun ise özelde, gelişmeden modernleşmek olduğunu ve bugün Doğu Anadolu'da bunun sancılarının çekildiğini belirten ERGİL, raporun tezini ise şöyle açıkladı:

"Bölgede entegrasyon sorunu yaşanmaktadır. Entegre edilmeden asimilasyona gidilmiş olması, şimdi ivedilikle entegre edilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır."(13)

Ülkemizde çeşitli kesimlerden zengin-fakir, aydın-cahil, resmi-gayrı resmi bir çok insan arasında bir tartışma konusu olmuş ve vatandaşlarımızın arasında bir guruplaşma olmuştur. Medyamız bu raporu tartışmaya açmış basınımızda çeşitli gazetelere mensup bazı yazarlar bu raporu desteklerken bazıları da bu rapora karşı ol-

(13) Prof. DR. Doğu ERGİL: Tugiad Elegans, sayı 35, 1996

duklarını bildiren makaleler yazmışlardır. Bir çok T.V. kanalında açıkloturumlar yapılmış ve bu rapor uzun bir müddet gündemden inmemiştir.

Ben bu raporun uzun bir müddet gündemden inmemesine karşıyım yani bu işin bu kadar uzamasına. Ülkemiz dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan bir birleşime sahiptir. Ülkemizde çeşitli din ve ırklara mensup kişiler "Türk" kimliği ile yaşamaktadırlar. Örneğin bir laz kimliğinin, bir Çerkez, bir Rum, bir Acem kimliğinin tanınmasını kimse istememiştir. Bir "Kürt kimliğini kabul etmeli" sözü ile PKK isimli eli kanlı örgütün o veya bu şekilde propaganda ve tanıtım yapılmakta, konular daha da genişletilerek gündemde kalınmaya çalışılmakta medyamızın bir kesimi de bilmeyerek alet olmaktadır. Burada esas amaç tanıtım ve insanların belleklerinde yerleşebilmekte. Bir araştırmada sunulan 1300 kişi yeterli bir sayı olmamakla beraber, bize raporda sunulan net bilgiler hiçbir zaman kaynak olabilecek nitelikli ve verimli bilgiler değildirler.

VIII - TÜRKİYE AÇISINDAN İMAJ VE HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ

Avrupa insan hakları komisyonu başkanı "Stefan Treehsel" şöyle demişti. 1997 senesinin başlarında "Türkiye artık İdil Biret, İstanbul, Doğa güzellikleri ile değil insan hakları ihlalleri ile anılıyor. Bu da PKK, DHPK-C gibi sesini yurtdışında duyurmaya çalışan, Avrupa ve ABD medyasında kendine her zaman yer bulmak isteyen terörist örgütlere ve Türkiye düşmanlarının işine yarıyor" demiştir. Bunun anlamı şudur: Türkiye'nin bugüne kadar yürüttüğü imaj oturtma, tanıtım ve Türkiye ile ilgili Halkla ilişkiler kampanya faaliyetlerinin zor duruma düşmesine sebep olabilecek gelişmeler Avrupa medyasının ve kamuoyunun gündemindedir.

Objektif bir açıdan bakacak olursak Türkiye'de şu anda bazı insan hakları ihlalleri yaşanmaktadır. Fakat bu Avrupa tarafından Türkiye'ye karşı bir politika malzemesi yapılmıştır. Avrupadaki çeşitli komisyonlar kayıplar, işkence iddiaları, Güneydoğu sorunu gibi konular üzerinde fazlaca durarak bu problemleri daha da problemleri hale getirmeye çalışmaktadır. Sonuçta çeşitli terör örgütlerinin çalışmaları ile de Türkiye'nin dışarıdaki iyi olan imajının kötü bir imaja dönüştürülme çalışması vardır. Hatırlayalım ki bundan seneler önce çevrilen "Midnight Express" filmi Türkiye'nin imajını sarsmaya yönelik en büyük çalışmalardan biridir. Bu filmin finansörleri daha sonra kendi esas yüzlerini göstermişlerdir.

Türkiye'nin dışardaki imajına yönelik çalışmalarda tüm terör örgütleri ortak bir faaliyet içindedirler. Örneğin PKK, DHPK-C, Tikko gibi örgütler Avrupa'nın çeşitli başkentlerinde ortak mitingler düzenleyerek sözde kendi vatanlarını protesto etmekte ve vatanlarından sürüldüklerini, sürgün hayatı yaşadıklarını beyan etmektedirler. PKK adlı eli kanlı örgütün insan hakları komisyonuna başvurduğu ve Türkiye'nin kınanmasını istediği ve propaganda yaptığı konu Güneydoğu Anadolu'da yakılan köyler ve köy koruculuğu olayıdır.

Bu olay komisyonun ve Avrupa'nın çeşitli derneklerin gündeminde uzun bir müddet kalmış ve Türkiye için bir kambur oluşturulmuştur. Kanımca Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve bu dernekler taraflı davranmaktadırlar. Hatta bazıları PKK örgütünün propaganda ve tanıtımını yapmakta, onlara açık açık maddi ve manevi destek sağlamaktadırlar.

Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa'da bulunan çeşitli toplum örgütleri ülkemizde faaliyet gösteren PKK (Güneydoğu'da bağımsız bir devlet kurmak isteyen) ve DHKP-C (Sol görüşlü terör örgütü) hariç, kökten dinci terör örgütlerine ve onların sempatanlarını da desteklemektedirler. Örneğin Almanya'da seneler boyu ikamet etmiş "kara ses" "Cemalettin Kaplan"a büyük destek vermişlerdir ve yine 1997'nin başlarında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarikat üyesi olduğu gerekçesiyle ordudan uzaklaştırılan Havacı Hakim Albay "Faruk Kalaç"ın davasını ele almış Faruk Kalaç duruşmada sözde her Müslüman gibi namazını kılan ve orucunu tutan bir kişi olduğunu belirtmiş ve kökten dinci olduğunu ve ordu içinden kendine taraf oluşturmaya çalıştığını raddetmiştir. Türk hükümetinin savunmasını yapan "Prof. Dr. Aslan Gündüz" ise Faruk Kalaç'ın emir aldığını ve Tarikat üyelerine askerliklerini tecil yaptırdığını söylemiştir. Prof. Dr. Aslan Gündüz'ün son yorumu ise Türkiye Cumhuriyeti ordusunda tarikat emriyle hareket eden bir kişinin barınmasının mümkün olmadığını bu durumun ordu bütünlüğünü tehlike arzettiğini söylemiştir. Yukardaki olaydan anlaşıldığı üzere Avrupa İnsan Hakları Komisyonunda görüşülen Türkiye ile ilgili bazı hususlar Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin içişlerine karışmasıdır. Bütün dünya devletlerinde olduğu üzere bu tür uzaklaştırmalar kanuni düzenlemeler vasıtasıyla yapılmaktadır. Bu olay ve bu dava bize bir daha kanıtlamıştır ki Avrupa İnsan Hakları Komisyonu Leyla Zana (Hadep Milletvekili) olayında olduğu gibi bu tip olaylarda taraflı davranmakta bağımsız davranmamaktadır. Avrupa'da bazı devletler Türkiye'ye karşı bir karalama kampanyası yürütmekte ve imajının yükselmesine engel olmaktadır.

IX - ABD'DE HABERCİLİKTE "ETİK" İLE İLGİLİ YAPILAN ANKET SORULARININ MEDYANIN DAVRANIŞ BİÇİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

A) Sorulardan bazı örnekler ve yorumlar

1- "Etik" (insan hakları bağlamında) nasıl tanımlarsınız?

2- Bir TV yöneticisi olarak yayıncılık ettiğiniz, etiğe ilişkin genel tanımınızdan (yukarıda belirtilen) farklı mıdır? Neden farklıdır, neden değildir.

3- Genel olarak bir haberi yayınlama konusunda karar verirken aşağıdaki öğelerden hangisi daha önemlidir? (Lütfen sırasıyla yazın: 1, en önemlisi; 10, en önemsizi)

- Ulusal / Uluslararası güvenlik sınırlaması
- Reklamverenin desteğini çekmesi
- Ekonomik sınırlamalar (sözgelimi yapımın maliyeti, vb.)
- Teknolojik sınırlamalar (sözgelimi donanım, uyduların uygun olmaması, vb.)
- Anayasasının 1. Ek maddesindeki haklar
- İzleyici mektupları
- Doğruluk
- Anındalık
- Görsel estetik
- Zaman sınırlamaları

4- Sizin fikrinize göre, geçtiğimiz yıl içinde hangi haberler en ciddi etik soruları gündeme getirdi? Neden?

5- Sizin fikrinize göre, geçtiğimiz yıl hangi haberler etik standartlara

en uygun biçimde kullanıldı? Neden?

6- "Etik"i İnsan Hakları Bağlamında Nasıl Tanımlarsınız?

Bu sorunun iki amacı vardır: (1) Ülke genelinde haber yönetmenlerinin etiğin genel tanımı üstünde uzlaşıp uzlaşmayacaklarını; ve (2) TV muhabirlerinin etik standartlara bakış açılarının çoğunlukla mutlakiyetçi / absolütist mi, ilişkilendirici / rölasyonist mi yoksa görecelici / rölativist mi olduğunun saptanıp saptanmayacağını anlamak.

Bugün temelde insani değerler olduğunu ve insan haklarının varlığından ötürü de kişiden kişiye değişebileceğini düşünüyorum. Kişiden kişiye değişmeyecek, örneğin ülke yasalarına itaat etmek ve komşunu öldürmemek gibi yaratılıştan gelen belli değerler de var olduğuna göre, bireylerin belli konulardaki ahlak hakkında kendi kendilerine karar verme ve kendi kişisel etik kurallarını oluşturma hakkına sahip olduklarını da kuvvetle hissediyorum.

7- Genel olarak bir haberi yayınlama konusunda karar verirken aşağıdaki öğelerden hangisi daha önemlidir? (Lütfen sırasıyla yazın 1, en önemlisi; 10 en önemsiz.)

- Ulusal / Uluslararası güvenlik sınırlamaları
- Reklamverenin desteğini çekmesi
- Ekonomik sınırlamalar (sözelimi yapımın maliyeti, vb.)
- Teknolojik sınırlamalar (sözelimi donanımın, uyduların uygun olması , vb.)
- Anayasasının 1. Ek maddesindeki haklar
- İzleyici mektupları
- Doğruluk
- Anındalık
- Görsel estetik
- Zaman sınırlamalar

Bu soruya verilen bireysel cevaplar arasında büyük bir çeşitlilik

olmakla birlikte, her haber yayınından önce ele alınması gereken öğelerin toplu sıralaması, insanı şaşkırtacak ölçüde belirgin olmuştur. Anlaşıldığı kadarıyla "doğruluk" televizyon haberciliğinin en önemlisi karakteristiği olarak görülmektedir. (14)

B) Türkiye'de bazı taraflı medya kuruluşlarının halkla ilişkiler ve tanıtım çalışmaları ve devletimizin yürüttüğü karşı tanıtım

Türkiye'de Medya dendiğinde gazetelere, Özel TV. kuruluşlarına değindik ama değinmediğimiz Özgür Ülke gazetesi, Kürd Ha Med TV ve TRT'nin faaliyetleri de önemle üzerinde durulması gereken Medya birimleridir. Medya dünyada Türkiye'de Kamuoyunu yönlendiren en büyük olgu, en büyük tanıtım ve propaganda aracıdır. Medyanın kullandığı teknolojik kitle iletişim araçları vasıtasıyla belirlenen mesaj, hedef kitleye ulaşmaktadır. PKK özellikle kendi medya grubunu oluşturma yoluyla daha çok sempatican toplama ve daha çok militan yetiştirme amacı gütmektedir. PKK'nın basın organı Özgür ülke, (özgür gündem adlı diğer gazetenin kapatıldıktan sonraki adı) gazetesiyile Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Silahlı Kuvvetlerini karalama kampanyasını yürütmektedir. Bu gazetede çıkan haberler sadece Türk Silahlı kuvvetlerinin ve Türk devletinin imajını kötülemeye, halka karşı (özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da yaşayan yurttaşlarımıza) kötü bir tanıtım yapmaya ve örgütünün propagandasını yapmaya çalışmasıdır. Örneğin Türk Silahlı kuvvetlerimiz baskınlarda ele geçirdiği PKK militanlarına bu gazetede "Şehit" imajı verilmekte ve bu konudaki davalarının haklı olduğu savı savunulmaktadır. PKK terör örgütünün "Apo" kod adlı Örgüt lideri "Abdullah Özalın"da bu gazeteye takma ad ile yazılar yazmakta kamuoyunu etkilemeye çalışmakta, Türk Silahlı Kuvvetlerine ve Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da yaşayan yurttaşlarımızı isyana çağırmaktadır. Bu gazete haber kaynağı olarak da insiyatifi kendi ellerinde olan yani yalan yanlış haber kaynağı yaratıp yanıltıcı haber yapan "Kürt-Ha" haber ajansına dayanarak vermektedir. Bu gazetede Türk Silahlı Kuvvetleri elemanlarını köylerini koruyan "köy koruyucularını" canlı hedef göstermektedirler. Örneğin PKK adlı terör örgütü Irak sınırı yakınlarındaki bir sınır karakoluyla 150 kişi ile saldırmış ve burada 43 terörist kaybetmiş, bunun yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetleri

mensuplarından hiç ölü verilmemiştir. Özgür ülke gazetesinde ve Med TV'de çıkan haber ise 37 Türk silahlı Kuvvetler mensubunun öldürüldüğünü PKK'lı teröristlerden ise 1 yaralının bulunduğu yazılmış ve söylenmiştir. Bu kendilerinin küçük düşünceleriyle bir beyin yıkama metodudur. Yine taraflı yayın yapan "MED TV" vasıtasıyla uydu yayını yaparak Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesinde yaşayan Kürt kökenli yurttaşlarıyla ayaklanma çağrısı yapmakta, Türkiye Cumhuriyeti Devleti hakkında asılsız ve hayali haberlerle program yapmaktadırlar.

Yine bu TV kanalı çeşitli düşman ülkelerin oyuncağı olmuş durumdadır. Türkiye Cumhuriyetine ve Türk ordusuna karalama kampanyası başlatmış, bu amaçla programlarında çocuk ve genç kesime yönelik beyin yıkama ve propaganda çalışmalarını naklen ve banttan yayınlamaktadır.

Yukarıda belirttiğim olgulardan da görülmüyor ki PKK adlı eli kanlı terör örgütü kendi propagandasını daha iyi yapabilmek için kendi medya grubunu kurmuş hem de Türkiye'de medyanın bir kesimini çeşitli şekillerle kendini bağlayarak Terörizm unsurlarını medya vasıtasıyla yayma yoluna gitmiştir.

Kanımca teröre her türlü medya yoluyla destek kınanmalıdır. Çünkü o tetiği çeken, o bombayı atan Terörist kadar Medyada da her yaptığı röportaj, yazdığı makale, attığı başlık, verilen destek de aynı amaca hizmet olacak, yani yapılan bu Terörist eyleme ortak olacaktır. Terörizmin beslediği nokta reklamdır. Reklamsız, tanıtımsız Terörizm yaşayamaz. Yani medya Terörizmin beslenme unsurudur.

Türkiye Cumhuriyeti Devletinde de PKK'nın bu tanıtım ve propagandada kampanyasına karşı bazı devlet ve özel medya kuruluşlarını görmekteyiz. Bunlardan en büyük savaşı veren devlet televizyonu olan TRT'dir. TRT işitsel ve görsel iletişim araçları ile PKK'nın bu Halkla İlişkiler, tanıtım ve propaganda kampanyasının karşısında bulunan en önemli güçlerden biridir. Med T.V.'nin uydudan ve kısa yayın yapması yüzünden programların seyredilebilme oranı % 8,7' dir.

(Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesi) Fakat TRT'nin seyredilebilme oranı % 50'leri geçmektedir. TRT'nin en önemli kasıt tanıtım programı TRT 1'de yayınlanan "Anadolu'dan Genel Görünüm" adlı programdır. Bu program Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu gerçeğini bütün çıplaklığı ile gözler önüne sermektedir. Programda Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşayan yurttaşlarımızın sorunlarına, sağlık problemlerine, tarımla ilgili uğraşlarına, sosyal faaliyetlerine, iş ve okuma hayatlarından kesitler yayınlanmakta, hayatlarında rehber olacak bilgiler verilmekte, sorunlar anlatılmakta, sorunlarına çözüm aranmaktadır. Yine aynı programda PKK'nın propaganda ve tanıtım takdiğine karşı objektif bilgiler verilmektedir. Yani Türk Silahlı Kuvvetlerimizin içinde bulunduğu durum, Mehmetçiklerin yaptığı operasyonlar, Kuzey Irak'ta PKK'ya karşı düzenlenen hareketler, Hava Kuvvetlerimizin içinde bulunduğu durum, haftalık olarak olayların meydana geldiği yerler ile ilgili bilgiler ve PKK'lı teröristlerin içine düştükleri durum gibi. Programdaki en önemli öğelerden biri de haftalık veya 2 haftada bir Türk Silahlı Kuvvetlerine pişman olarak teslim olan teröristlerden bir veya birkaçının programa çıkartılarak röportaj yapılmasıdır. Bu kısımda büyük bir propaganda ve halkla ilişkiler çalışmasının yapıldığını görüyoruz. Bu çalışma silahla yapılan diğer operasyonlardan daha etkin bir çalışma yöntemidir. Çünkü Doğu Anadolu'da ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan halkımız potansiyel Terörist değildir. Gelecek sıkıntısı, cehalet, korku ve başka sebeplerden dolayı bu eli kanlı örgüte katılmakta sonunda Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından veya girdikleri örgüt tarafından "hain" damgasıyla öldürülmekte, sakat kalmakta veya dağlarda telef olmaktadır. Programın bu kısmı ise örgüte katılma veya yardım eden kişilerin beyinlerindeki düşüncelerinin daha iyi ve doğruya yönlendirilmesi amacı gütmesidir.

X - KÖKTEN DİNCİ TERÖRİZM VE MEDYA

Sivas'ta Pir Sultan Abdal şenliklerine karşı yoğun bir kampanya başlatılmıştır. Yerel basın başta Aziz Nesin olmak üzere Pir Sultan Abdal Kültür Etkinliklerine katılan sanatçı ve yazarları "dinsizlikle" suçlamıştır.

Bugün Türkiye'de camiler radikal İslamcılarının hareket merkezine dönüştürülmüştür. Camilerden laik Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik saldırılar yoğunlaşmıştır. Atatürk'e karşı radikal İslamcılarının başlattığı ortak eylemler camilere dek uzanmıştır. Ne diyorlar : " Türkiye'de demokrasinin önündeki en büyük engel Kemalistlerdir."

Sivas'ta yaşayan kanlı olaylar bir halk hareketi değildir. Bu eylem aşırı dincilerin, Türkiye'yi karanlığa sürüklemek isteyenlerin önceden tezgahladığı bir terörizmdir. Bakın Sivas'ta yayımlanan Hakikat gazetesinde olaylar öncesi neler yazıyordu:

"Pir Sultan Abdal Şenlikleri dinsizlik propagandası yapmak için mi organize edildi? Eğer böyle bir plan varsa şimdiden söyleyelim; biz, Müslüman mamleketinde saylangoz sattırmayız. Din aleyhinde yapılacak propagandalara asla müsaade etmeyiz. Camideki hutbelere bile karışan idareciler dinsizlere nasıl propaganda hakkı tanıyorlar, bir türlü anlayamadık. Yüzde 99'u Müslüman olan bir ülkede yaşadığınızı unutmayın." (15)

12 Eylül 1980 sonrası aşırı dincilerin, şövenistlerin kalesi olmuştur. Sivas'ta yaşayan bu korkunç katliamı gerçekleştirip, insanları diri diri yakan gözü dönmüş canilerin Müslümanlıkla ne ilişkileri vardır.

Kimi köşe yazarları ve kimi televizyon yorumcuları olaya her zaman

(15) Hikmet Çetinkaya " Kuzu Postunda Kurt" s. 75 1996

olduğu gibi yine "şaşı" bakmayı sürdürürlerken, olayın laik Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik olduğunu nedense görmemezlikten gelmişlerdir.

Sivas'ta yaşayan Vahşet, "kökten dincilerin" Pir Sultan Abdal Kültür Etkinliklerini fırsat bilip önceden hazırladıkları "kanlı irtica eyleminden" başka birşey değildir. Kökten dincilerin Kemalizm'e ve laik Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı yürüttükleri eylem giderek yoğunlaşmaktadır. Televizyon yorumcuları olaya her zaman olduğu gibi yine "şaşı" bakmayı sürdürürlerken, olayın laik Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik olduğunu nedense görmemezlikten gelmişlerdir. Sivas'ta yaşayan Vahşet, "kökten dincilerin" Pir Sultan Abdal Kültür Etkinliklerini fırsat bilip önceden hazırladıkları "kanlı irtica eyleminden" başka birşey değildir. Kökten dincilerin Kemalizm'e ve laik Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı yürüttükleri eylem giderek yoğunlaşmaktadır. Turgut Özal'ın cenazesi Fatih camii'nde kılınan namazdan sonra Anıtmezar'a götürülürken ellerinde yeşil bayraklar bulunan topluluk gösteri yapıyordu. Göstericiler, subaylar geçerken "Ya Allah, ya Bismillah" diye bağırdılar. Bu yetmedi, üzerlerine pet şişe attılar. Ardından tekbir getirdiler. Tören sırasında da şöyle sloganlar attılar: "Müslüman Türkiye", "Şeriat isteriz", "Ayasofya ibadete açılsın". Turgut Özal'ın cenaze Töreni, Dinci grupların siyasal gösterisine dönüşmüştü. Cenaze törenini canlı olarak yayımlayan TRT, bu sloganların hiçbirini izleyicilere duyurmadı. (Türkiye'yi "kan gölü'ne" çevirmek isteyen iç ve dış güçler bulunuyor. Bu güçlerin tek amacı, Atatürk Türkiye'sini ortadan kaldırmaktır.) Burada şunu söylemek mümkündür. Tanıtım ve Halkla İlişkiler Medya aracılığı ile gerçekleşmektedir. Bir negatif olayın duyurulmaması da tanıtım olgusunun içeriğine girmektedir.

Kuşadası, Manisa, Fethiye yörelerindeki "tarikat kampları" ortaya çıkarılınca yobazlar birden ayağa kalktılar. Bu kişilerin uzaktan yakından "demokrasi" ile ilişkileri yoktu. Zaten bunu açık seçik her yerde söylüyorlardı. Kurulu düzeni yıkıp yerine "ümmeççi bir toplum" yaratmak istiyorlardı. Gazetelerin kimi köşe yazarları da bu kişilere "çanak tutuyor"; demokrasi düşünce özgürlüğü ve çokseslilik adı

altında onları koruyorlardı. Türkiye'de izinsiz olarak eğitim yapan "yatılı Kuran kursları", 12 Eylül 1980 sonrası "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği Pansiyonu" adı altında çalışmaya başladı. Yaşları 7-5 arasındaki çocuklar tarikat yöneticilerine örgütlü bir biçimde yurdun dört köşesinden toplanıp pansiyonlara yerleştiriliyordu. Burada tek amaç vardı, o da şuydu: "Yoksul ailelerin çocukları toplanacak ve onlar eğitilecek" Tarikatların öğrenci yurtlarında yatan bu öğrenciler (kız ve erkek öğrencilerin pansiyonları ayrı ayrıydı) gündüzleri okula gidiyor, akşamları ise pansiyonlarda tarikat eğitimi görüyorlardı. 1983 yılından sonra "tarikat pansiyonları"nın sayısı hızla arttı. Trabzon'dan Erzurum'a, Gaziantep'ten Denizli'ye, Afyon'dan Bursa'ya ve Balıkesir'e dek bir "tarikat ağı" kuruldu. Bunlar daha sonra "vakıf kimliğine" bürünüp ANAP iktidarınca da parasal olarak desteklendi. "Zaman gazetesinin köşe yazarlarından birinin yazısında Sivas'ta laik aydınları diri diri yakan caniler savunulup şöyle deniliyor: " Müslüman cinayet işlemez " Terörist'in ve katilin suçcusu, solcusu Kürd'ü, Türk'ü, Müslüman'ı, Hristiyan'ı olmaz. Terör terördür. Katil katildir. Üniversiteler bir ülkenin geleceğine yön veren insanları yetiştirmek ve bilimsel araştırmalar yapmak için açılır. Oysa bugün Anadolu'da açılan üniversitelerde bilimsel araştırmalar yerine tarikatların laik Cumhuriyeti yıkmak için hazırladıkları oyunları sergiliyor. Çağdaş, laik ve demokrat öğretim üyeleri sindiriliyor, tarikatlara girmeyen öğrencilere gözdağı veriliyor. Durum ciddidir. Elbet demokrasi çokseslilik demektir. Türkiye'yi ortaçağın karanlığına sürüklemek isteyen güçlere karşı çıkmak da, demokrasiye karşı çıkmak demek değildir. Taraf dergisi ayda bir kez çıkıyor, bir sayısında şöyle deniyor: IBDA-C İslamcı Kısas Kitaları İstanbul bölge komutanlığı'nın Taraf dergisinde yayımlanan bildirisinin bazı bölümleri şöyledir. "Laik (dinsiz) işgalin İslam tehlikesini iliklerine kadar hissettiğini şu günlerde, gerek Müslüman ve gerekse laik (dinsiz) görünümlü birtakım kişi kuruluşların ısrarla 'İslamda şiddet yoktur' dövizine sarıldıkları gözlenmektedir. En başta bilinmesi gerekir ki, İslamda şiddet olmadığını söylemekle İslamın hayat dışı bir hayal olduğunu söylemek eş anlamlı ve aynen küfürdür. Çünkü, şiddet hayatın kendisidir. Şiddet, intikamın da en geçerli ilkesidir. Karar çıkmıştır: 'İslamda şiddet yoktur' diyen her kim

olursa olsun aynen Kemalist ve dolayısıyla işgal yanlısı bir kafirdir. Nifak ve fitnecilerin katli hak önceliklidir. Yaşasın Anadolu halkının 'şeriatçı için silahlı mücadelesi..' Kökten dinci örgütlerin taraflı yayın organlarında Medyayı kullanarak yaptıkları tanıtım çalışmalarına iyi bir örnek olduğunu görmekteyiz. "24 Ocak 1992. Fatih Camii'nde yaklaşık 150 kişilik bir grup tarafından 'Cezair Katliamını Tel'in Toplantısı' düzenlendi. Toplantıya güvenlik güçlerinin müdahale etmek istemesi sonucu çıkan çatışmalar sırasında, gösterici topluluğun sefil bir eylem geleneğini kırarak 'Satılmış polis' sloganları attıkları görüldü. Hadiseyi kamuoyuna naklen Taraf dergisine göre 'eylemde yeni sayfa' açılmış oluyordu. IBDA-C cephelerinin ihtilalci bir çıkış için bir araya gelerek oluşturduğu İslamcı Kıyas Kıtaları yeni sayfanın açılmasının ardından 'Ramazan Patlaması' ile adını duyurdu. Böylece 'şeriat için silahlı mücadele' emrine itaate yeni bir dönem başlatılmış oldu.(16)

Bu olayların ardından IBDA-C ve Hizbullah adlı kökten dinci terör örgütleri çeşitli eylemlere katılmışlardır. Bunlardan bazıları şöyledir; Müsevi bir işadamına suikast girişimi ve çeşitli yerleri bombalama girişimi; köktendinci terörizmin en büyük destekçisi İran'dır. İran Türkiyede'ki çeşitli örgütlere ve vakıflara, parasal ve ideolojik yardım yapmaktadır. En son Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve MİT'in hazırladıkları raporlarda Türkiye'de yaşayan köktendinci sempatanlara askeri eğitim verildiği de belirtilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'ni çeşitli yollar denenerek bir kaosa sürüklenmek istenmektedir. Türkiye üzerinde oynanan senaryo bu konuda kanımca şöyle düşünülmektedir. Şeriatçı - Laik diye ayrılan 2 taraf arasında Türkiye'nin bir iç savaş olmasıdır. Bu konuda Türk halkının çok dikkatli olması lazımdır. Çünkü komşularımızdan bazıları ve çeşitli istihbarat örgütleri bu konuda yoğun bir çalışma içinde girmişlerdir.

16) Hikmet Çetinkaya "Kuzu Postunda Kurt" s. 110 1996

XI - PKK VE GÜNEYDOĞU ANADOLU PROBLEMİNİN İNCELENMESİ VE HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRMESİ

PKK'ya karşı mücadelede istihbaratın yetersizliğinden çok, çeşitli istihbarat teşkilatları arasındaki eşgüdümün tatmin edici olmaması ve elde edilen istihbaratın hemen harekete geçirilerek etkili bir şekilde kullanılmaması öne sürülmüştür. Oysa istihbarat sisteminin bütün ulus boyutunda işlemesi, merkezi bir bilgisayar kayıt sistemine bağlanması, gene merkezi sistemden kaynaklanan sağlıklı kontrolünün yapılması, ulusal istihbarat ve karşı istihbarat planlarının hazırlanması gerektiğinde de gizli operasyonların uygulanması gerekir.

Güneydoğu'da hizmet gören istihbarat elemanlarının genellikle birleştikleri noktalardan biri elde edilen istihbaratın bölgedeki ilgili güvenlik birimine en hızlı biçimde aktarımıyla gerekli harekate hemen geçilmemesi olmaktadır. Bunda servislerin topladıkları bilgileri öncelikle kendi merkezlerine vermemelerinin rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Bütün personelin güvenlik istihbaratını mutlaka koruması gerekirken bu alanda gereken eğitimin verilmediği zaman zaman PKK'nın sağladığı bilgilerle güvenlik mensuplarına karşı pusu düzenleyebildiğinde anlaşılmaktadır. Oysa istihbarat el kitapları önemli bilgilerin sadece konuyla doğrudan ilgisi olanlarla verilmesini yazar. Gelgelelim bu temel ilke aksine gelişmeler pek inkar edilmemektedir. Sayıları 50 bini bulan yöre halkından seçilmiş Köy Korucusu ile teslim olmuş binlerce eski PKK'lı ve çok büyük kısmı devletine sadık halkın istihbarat için yeterli kaynağı oluşturamayacağını öne sürmek de kolay değildir.

A- Psikolojik Harekat (Halkla İlişkiler ve Tanıtım)

PKK'ya karşı sürdürenler içerisinde, herhalde en az başarı sağlananı psikolojik operasyonlar olmuştur.

Halkın harekete geçirilmesinde bu tarzı PKK'nın bölgede güvenlik güçlerinden daha iyi kullandığı inkar edilmez. Bazı medya yorumcularının gayretlerine rağmen durum Güneydoğu dışında güvenlik güçleri lehine gelişmişse de bölgede hava değişik olmuştur. Psikolojik harekatın başarıyla yürütülmesi son derece önemlidir. Kısa vadeli taktik kazançlar pahasına uzun vadeli psikolojik hedeflerin gözetilmesi gerektiği hep önerilir.

Ayaklananlar arasında fikir ayrılıkları yaratma, düzenlerini bozma, morallerini yıkma, aralarında firarları çoğaltmaya yönelik kampanyalar kadar asileri devlet adına kazanmaya yönelik psikolojik Halkla İlişkiler kampanyalarının önemi de açıktır. Sivil halkın desteğini sağlama, koruma ve güçlendirme önceliği olan hedeflerdir. Askeri güçlerin morallerinin güçlendirilmesi, sadakatlerinin, disiplinlerini ve amaca motive edilmelerinin ne kadar kritik unsurlar olduğu bilinir. Ama bu hususların sağlanması için neler yapıldığı hakkında pek fazla işaretin kamuoyuna yansıdığı söylenebilir mi?(17)

Mücadelede tarafsız kalmış (nötr kalmış) grupların desteğinin sağlanması için de çok şey yapılmalıdır. PKK'yı dıştan destekleyen ülkeler üzerine dünya kamuoyunun baskısının sağlanmasının önemi birçok kez vurgulanmıştır. Bir oranda bu kampanyadan sonuç da alınmıştır. Fakat her şeyin tatmin edici olduğunu kim idda edebilir?

(17) M. Ali Kışlalı " Güneydoğu Düşük Yoğunluklu Çatışması"
s. 66 Ankara 1996

Herşeyden önemlisi hem iç, hem de dış kamuoylarıyla PKK'ya sempati ile bakan herkese PKK'nın Türkiye'de silahlı mücadelesinde başarı kazanmasının mümkün olmayacağı mutlaka anlatılmalıdır.

Günümüzde teröristlere karşı mücadele yapan güvenlik güçlerinin kamuoyları üzerindeki itibarları ve onlardan destek sağlamalarında bu güçlerin davranışlarıyla ilgili yargılar önemli rol oynamaktadır. Mücadelede rol alan bütün komutanların bilinçlendirilmeleri gereken hususlardan biri gerek operasyonların psikolojik etkileri, gerek operasyonlar sırasında birliklerinin davranışları son derece önemlidir. Operasyonların her bakımdan başarılı olması, komutanların onların psikolojik ve siyasi neticelerinin bilincinde olmasına bağlıdır.

B) Halkla İlişkiler Ve Enformasyon

Güneydoğu'daki on iki yıllık mücadelede güvenlik güçlerinin başarılı olmadıkları bir husus, halkla ilişkiler ve enformasyon konuları olmuştur. Böylesine mücadelelerle ilgili olarak yazılmış kitapların hemen hepsinde bir ayaklanma girişimiyle karşılaşılan, özellikle demokratik ülke liderlerinin halkla ilişkiler ve enformasyon konusunda büyük önem vermeleri gerektiği yer alır. Mücadele alanında olup bitenleri iç ve dış dünya kamuoyuna iletcek olan medya ile ilişki Türkiye'de son derece ilkel ve eksik yöntemlerle sürdürülmüş, genellikle olağanüstü hal bölge valilerinin sırtına bırakılmıştır. Kendilerine bu konuda yabancı dil bilen bir uzman bile verilmemiştir. İç kamuoyuna seslenecek medya mensupları bir bakıma görünmeyen sansür altında tutulmuşlardır. Buna bir ara PKK'nın medyaya yönelik yayımladığı " Bölgede faaliyette bulunmayacaksınız. Bürolarınızı kapatacaksınız" tehdidi de rol oynamıştır. Bu tehdidin güvenlik görevlerini bir oranda memnun ettiği, kendilerini bir de medya mensuplarının güvenliklerini sağlama endişesinden kurtardığı bile söylenebilir.

Ayaklanmalara karşı sürdürülen operasyonlar doğası gereği siyasi- dir. Bundan dolayı da medyanın ilgisini çeker. Olayları yansıtmak için medya mensuplarının mümkün olduğunca operasyon çevrelerine yakın olmamaları, bilgileri hem resmi, hem de yerel kaynaklardan almaları esastır. Radyo ve TV gibi kurumlar ise olay mahallinden yayını tercih ederler. Bununla birlikte medyanın bu tür mücadeleler sırasında nasıl davranması gerektiği hakkında dünyaca kabul edilmiş kurallar yoktur. Medya mensuplarının asilerle istihbarat kaynağı olabileceği savı öne sürülmüş, taraflar da kazanmıştır. İyi tertiplenmiş halkla ilişkiler planlarının güvenlik güçleri adına kamuoyu oluşturmada ne kadar yararlı olabileceğini söylemeye bile gerek yoktur. Bunlar halk desteğini güvenlik güçlerinden sağlar, dolayısıyla parlamentolar da bundan etkilenir. Sürdürülen mücadele millete mal olur. Asilerin elinden bir silahları daha alınmış olur. Enformas-

yon konusunda medyanın bilgilendirilmesi bir yana güvenlik sınırlamaları içerisinde kalma koşuluyla en üst düzeyde yapılmalı, ne koşul altında olursa olsun, bunlar mutlaka inandırıcı düzeyde olmalıdır. Bu konuda Olağanüstü Hal Bölge Valiliği her gün yayımladığı kayıp bültenlerinde bu inanırlılığı sağlamıştır. PKK'nın Özgür gündem gazetesi gibi organlarında yayımlanan rakamlara kimse itibar etmemiştir. Oysa benzerleri hemen hemen bütün gelişmiş batılı ülkelerde bulunan bir Halkla İlişkiler ve Enformasyon sistemi Ankara ve Diyarbakır'da kurulabilir. Medya ile ilişkilerini güvenilirlik ve dürüstlük temeli üzerinde kuracak böyle bir örgüt, medyayı bilgilendirirken güvenlik koşullarına uymayı da sağlayabilirdi. Böylesine bir örgütün sağlanamamış olması, konuyla ilgili bütün makamların son derece temel bir çağdaş anlayıştan, diğer bazı temel bilgiler gibi, yoksun olduğunun işaretidir.(18)

Kısacası; Güneydoğuda'ki benzeri bütün mücadelelerde güvenlik güçleri daima medya ile sözünü ettiğimiz türden sağlam bir ilişki kurmuştur. Türkiye'nin bunu yapmaması kendisine çok pahalıya mal olmuştur. En haklı olduğu konularda bile derdini kimseye anlatamaz hale geldiği de olmuştur.

Ayaklanmalara karşı mücadele siyasi olduğundan, bunun çeşitli yönleri vardır. Ama bunlardan biri mücadelenin belkemiğini, kilit noktasını oluşturur. Bu da taktik operasyonları gerçekleştirecek Silahlı Kuvvetlerdir. Silahlı Kuvvetlere ifade edilen deyimden içerisine polis ve köy korucuları gibi paramiliter güçler de girer. Jandarma ve özel kuvvetler ise kendileri Silahlı kuvvetlerin parçalarıdır. Genellikle bu güçler asilerin egemen oldukları bölgelere yönelttikleri hareketi kendileri için güvenli bir üs oluşturarak yaparlar. Ama Türkiye güvenlik güçleri için "güvenli olmayan" bir bölge olmadığından üsler bütün Güneydoğu'ya yayılmıştır. Neredeyse artık her dağbaşı karakolu böylesine güvenli bir üs sayılmaktadır. Ama bu durumu uzun yıllardan ve gayri nizami savaşta çağdaş konsept yakalanmadan geçen süreden sonra varılmıştır.

(18) Mehmet Ali Kışlalı "Güneydoğu Düşük Yoğunluklu Çalışma"
S. 79 Ankara 1996

Taktik operasyonlarının gerçekleştireceği karargahlarda mücadele- nin siyasi oluşundan ileri gelen boyutlarıyla ilgili faaliyetleri sürdüre- cek birimlerin de bulunması gerekir. Ama yazık ki, mücadele Türkiye'de, Klasik mücadele çerçevesinde ve genel olarak tek, güvenlik boyutu içerisinde sürdürülmüştür. Bunun tartışmasını yap- mak isteyen bazı kademelere de söz hakkı bile tanınmamıştır.

Güvenlik operasyonlarında hedef PKK'nın taktik kuvvetlerinin ve üslerinin imha ya da pasifize edilmesidir. Böylece üzerinde artık kalkınma hamlelerinin gerçekleştirebileceği güvenli bölgeler yaratı- labilir. Sayın Tansu Çiller Güneydoğu'da bu durumun 1994 yaz ortasından itibaren yaratılmakta olduğunu ve planın "ikinci bölümü" nün uygulanmasına geçilebileceğini söylemeye başlamıştır.

"Türkiye'de genellikle savunma - güvenlik konularına medyada uzmanlaşma sınırları içinde ilgi gösterilmediğinden Türk kamuoyu PKK ile taktik düzeyindeki mücadelenin bünyesinden bile haberdar olmamıştır. Taktik mücadele güvenlik güçleriyle PKK arasındaki silahlı çatışmaları, baskınları, PKK ile temas sağlamak için yapılan hareketi, acele saldırıları, kovalamayı ve kilit tesislerin korunmasını içerir."

PKK psikolojik etkileri gittikçe artan eylemlerini sürdürdü. Türk kamuoyu ne olup bittiğini bilmiyor, medya da yabancısı olduğu bu olayları gerektiği gibi izleyip yansıtmıyordu.

Güvenlik güçlerin PKK'ya karşı mücadelesindeki temel yanlışlar işte o günlerde başladı. Terörist güçler el kitaplarında açık açık yazılan hususlar bile dikkate alınmadı. PKK'nın küçük birimleriyle yaptığı baskınlara karşı büyük sayılabilecek birlikler kullanıldı. Oysa daha 1946'da zamanın Genelkurmay Başkanı TSK'ye yolladığı emirle eşkiyaya karşı nasıl hareket edileceğinin ana hatlarını çizmiştir.

PKK'nın küçük birimleri vurkaç yaparken bölük ve hatta tabur bü- yükülüğündeki klasik savaş için eğitim görmüş birlikler, dar bölgeler-

de, jandarma harekatına giriştiler. Bu 1920'li ve 30'lu yılların "eşkiya tenkil harekatı"nı hatıra getiren operasyonların ilk sonuçları bölge halkının, yaş kuru demeden soruşturma ve yer yer baskılara muhatap tutulması oldu. Güvenlik birimleri olaya alelade zabıta olayları gibi yaklaşıyorlardı. Bu hal uzun süre devam etti. Çeşitli istihbarat kaynaklarından ve teşkilatlarından gelen bilgiler koordine edilemedi. Bu yapılmayınca sağlıklı değerlendirme olanağı da olmadı. Terörist güçlerin başladığı, gerilla faaliyetinin sürdüğü görülemiyordu. 80'li yılların ortalarında Milli Güvenlik Kurulunda görev yapmış bir kısım asker, yapılan yalınışları görüyor, fakat komuta zinciri içerisinde sesini fazla çıkaramıyordu.

Jandarma dahil, TSK operasyonlarında esasta insan hakları ihlali bir yöntem değildi. Ama geniş sorgulamalar, haklı haksız ihbarlar, Bölgedeki yerel çekişmeler için içine girmişti. Devlet bu karmaşa içinde, yepyeni oluşum içinde olaylara çağdaş yaklaşamıyordu. Terörist güçler yönetiminden, demokratik ülkelere mutlaka en önde gelen şekilde kullanılması gereken "Halkla İlişkiler" bir yana itilmişti. Bu konuda, arada geçen yıllara rağmen, 1995'in sonuna yaklaşırken bile, ciddi bir mesafe katıldığını söylemek mümkün değildir. Bölgede olup bitenlerin tarafsız, deneyimli ve uzman medya kadrolarıyla izlenmesi hiçbir zaman Türk medyasının da Türk makamlarının da ana politikası olmamıştı. Medya bölgede en deneyimsiz muhabirlerini yolluyor, en deneyimliler ise ancak oraya devlet ileri gelenleriyle tur için gidiyorlardı. Türk güvenlik güçlerinin sağlıklı bir şekilde tespit edemediği ortam şöyleydi:

1. PKK mensupları kendi yaşama koşulları içinde mücadele ediyorlardı.
2. Manevra yapabilecekleri, lojistik destek sağlayabilecekleri, gerektiğinde geri çekilip takviye alabilecekleri bir geri cephe oluşturmuşlardır.
3. Uluslararası seslerini duyurabilecekleri, kadroları geniş, potansiyelleri fazla, kendilerine maddi destek sağlayan bir Avrupa alanına da sahiptir.
4. Gerilla mücadelesi için son derece uygun alanları vardır.
5. Karşılarındaki düşman mücadelenin niteliğinden genel ilkelerinin

den ve çağdaşlaşmış uygulamalarından habersiz ve tamamıyla hazırlıksızdı.

6. İçinde mücadele ettikleri mahalli halk çaresiz, kullanılmaya müsait ve dağınıktı.
7. Yıllarca Türk kültüründen nasibini almamış, Türkçe radyo dahi dinlemeyen kitle Kürtçülük propagandalarına da son derece açık hale gelmişti.

Bu saptamalara ek olarak PKK başta Suriye olmak üzere uçları Avrupa'nın birçok ülkesine uzanan, hatta ABD'ne giden bir destek zincirine sahipti. Avrupa'daki temsilci Hüseyin Yıldırım harekete geçmiş, çeşitli ülke ve kentlerde açlık grevleri, yürüyüş ve mitingler işgal ve baskınlar düzenlenmişti. Böylece ERNK ilanı Avrupa'da medyaya yansıtıldı. (PKK'nın yürüttüğü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Kampanyası)

C) PKK Terörünün Önlenmesinde Halkla İlişkiler ve Tanıtım Olgularının Eğitiminin Eksikliği

PKK ile mücadele için bölgeye gönderilen subaylar Harp Okulu eğitiminden sonra sınıf okullarında temel kursa alınırlar. Daha sonra çeşitli eğitim merkezlerinde komando ve iç güvenlik hareketinin taktik ve teknikleri üzerinde eğitilirler. Bu temel eğitim aşaması dışında, mesleki yaşamları süresince, istihdam edilecekleri görev yerleriyle ilgili özel gelişme kurslarından geçirilirler. Ayrıca Genelkurmay deyimıyla 2. bölge olarak adlandırılan "Şark Hizmeti"ne atanan personel buraya gitmeden önce, bölgenin özelliklerine cevap verecek tarzda hazırlanmış kısa süreli, pekiştirme eğitime tabi tutulur. Astsubay ve uzman çavuşlar da aynı eğitimden geçer. Özel Kuvvet Ankara'daki Eğitim Merkezinde eğitilir. (19)

Erbaş ve erler ise, görev alacakları birlik tiplerine göre eğitim veren birliklerde 3 ay süreyle, bölge ve görev özelliklerine uygun olarak hazırlanmış eğitim programlarına göre eğitilirler. İç güvenlik, sınır ve komando birliklerinde görev alırlar. Özel timlerde görev alan erler, temel eğitimlerinden sonra 3 ay süre ile ek eğitim görürler. Böylece kendilerine verilecek her türlü göreve hazır oldukları varsayılır. Ama bütün bu eğitimler bölgedeki operasyonlar sırasında gerçek yerini bulur. Her kademedeki personel zamanın Genelkurmay başkanı Org. Doğan Güneş'in 1994 Temmuzunda söylediği gibi bölgede görev süresi tamamlandığında büyük deneyim kazanmış olur.

Bölgede süren terörist güçler yavaş yavaş buraya gönderilen personele sosyoekonomik bölge yapısı ve halkla ilişkiler konusunda da bilgi verilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Fakat bunun henüz uygulamaya konulmadığı görülmektedir.

(19) M. Ali Kışlalı "Güneydoğu Düşük Yoğunluklu Çatışma"
s. 121 Ankara 1996

Ca) Halk Desteğinin Önemi

PKK'nın bölgede sürdürdüğü tür den mücadelelerin kilit noktası "halk desteği"nin kimin yanında olduğudur. TSK halk desteğinin devlet yanında olmasının sağlanması görevinin hükümete düştüğü kanısındadır. Bu yöndeki çalışmaları da hükümetin yapması gerektiğini düşünmektedir.

Hükümet ise bölge halkına ekonomik ve sosyal alanda büyük katkılar sağlayacak olan çalışmaları planladığını ifade etmektedir. 1993 yazında DYP-SHP Koalisyon Hükümeti kurulduğunda ilk toplantılarda biri Diyarbakır'da yapılmış, bu toplantıda bölgeye çok büyük yatırımlar yapılması kararlaştırılmış, fakat bölgede PKK etkisi gerektiği gibi kırılmadığından plan ertelenmişti. TSK'nin bu konudaki eğilimi sosyoekonomik kalkınma alanında genellikle doğru olsa bile terörist güçler konusunda ön planda önemli olan bölge halkıyla güvenlik güçlerinin sürekli temasında oluşan havadır.

Batının terörist güçler el kitaplarında daima yer alan bir husus, güvenlik güçlerinin mücadele alanındaki halkın sevgisini ve kafasını kazanmasının önemidir. TSK yetkilileri "Türk Silahlı Kuvvetleri icra ettiği her türlü faaliyette eli kanlı cinayet şebekesi bölücü örgüt ile devlete ve millete gönülden bağlı bölge vatandaşını ayırt etmeye büyük özen göstermektedir" diyorlar. Ama bunun ne derece uygulama aşamasına dönüştüğü hakkında fazla kanıt olduğunu söyleyebilmek kolay değildir. Bunun sebebi de TSK'nın halkla ilişkiler alanında gerektiği kadar eğitim görmemesinden ileri gelmektedir.

Kağıt üzerinde devletin bölge halkına yönelik yapması düşünülen faaliyetleri şöyle özetleniyor;

- Vatandaşa gerçeklerin anlatılması ve vatandaşla ilişkilerin geliştirilmesi,
- Bölgeye kamu hizmetlerinin götürülmesi ve ekonomik yatırımların artırılması,
- Koruyucu sistemin yaygınlaştırılması,

- Devletin gücünün ve kararlılığının her fırsatta gösterilmesi,
- Çalışmalar sırasında vatandaşın incitilmemesi, her türlü sorununa çözüm bulunmasına çalışılması, teröristin baskı ve şiddetine karşılık devletin şevkatinin gösterilmesinin ön planda tutulması,
- Mülki amirler ve birlik komutanlarının katıldığı köy gezileri ve huzur toplantılarının sürdürülmesi,
- Güvenlik kuvvetlerinin doktor, dişiçi gibi sağlık olanaklarının bölge halkının hizmetine sunulması,
- Bölgeye gönderilecek personelin eğitiminde halkla ilişkiler konusuna ağırlık verilmesi, vatandaşın dini inançlarına, gelenek ve göreneklerine saygı gösterilmesi... kağıt üzerinde uyulması gereken hususlar arasında yer alıyor.

Güvenlik güçleri PKK ile mücadeleleri sırasında gerekli halk desteğinin sağlanmasının bir "hükümet sorumluluğu" olduğunu düşünüyorlar. Hükümetin ekonomik ve sosyal konularda geniş çalışmalar yaptığını da biliyorlar. Kendilerinin ise bütün faaliyetlerinde teröristlerle devlete bağlı bölge vatandaşını ayırt etmeye büyük önem verdiklerini söylüyorlar. Devletin diğer örgütlerinin, özellikle bölgedeki vatandaşlara gerçekleri anlatmasını ve onlarla ilişkilerini geliştirmesini, bölgeye kamu hizmetlerinin götürülmesini, ekonomik yatırımların artırılmasıyla işsizliğin azalmasını, devlet, güç ve kararlılığın her fırsatta gösterilmesini istiyorlar. Yapılan öneriler arasında mülki amirler ile birlik komutanlarının doktor, dişiçi gibi sağlık olanaklarının bölge halkının hizmetine verilmesi, bölgeye gönderilecek personele mutlaka halkla ilişkiler hakkında eğitim sunulması, vatandaşın dini inançlarına, gelenek ve göreneklerine saygı gösterilmesi de var. Yatılı bölge okullarının yaygınlaştırılması, ortaöğretim yurtlarının kurulması faaliyetlerinin hızlandırılmasının önemine de işaret ediyorlar.

XII - MEDYADA TERÖRİST TANITIMIN YAPILMASINI ÖNLEMEK İÇİN ANAYASA VE TERÖRLE MÜCADELE YASASINDAN BAZI HÜKÜMLER VE ÖRNEKLER

Anayasa'nın 25. maddesi, düşünce özgürlüğünün aynı zamanda düşünce ve kanaatleri açıklama hakkını da içerdiğini vurgulamaktadır.

"Madde 25 - Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlarına açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatları sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz."

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti'ni düzenleyen 26. maddede ise, basın dışı kitle haberleşme araçlarında düşünce ve kanaatlerin önceden denetlenmesi demek olan sansüre olanak vermemektedir. Ama aynı maddenin 2. fıkrası da düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün nasıl sınırlandırılabilirliğini düzenlemektedir. 3. fıkra ise, kanunların yasakladığı dilin kullanılmayacağı ve basın organlarının yetkili mercilerce de toplatılabileceği hükmünü içermektedir.

" Madde 26 - Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama veya yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber ve fikir yaymak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir. Bu hürriyetlerin kullanılması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkaların şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlandırılabilir. Düşüncelerin açıklanması ve yayılmasında kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dil kullanılmaz. Bu yasağa aykırı yazılı veya basılı kağıtlar, plaklar, ses ve görüntü bantları ile

diğer anlatım araç ve gereçleri usulüne göre verilmiş hakim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kanunla yetkili kılınan merci bu kararını, yirmidört saat içinde yetkili hakime bildirir. Hakim bu uygulamayı üç gün içinde karara bağlar. Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Madde 18 - Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz. Kanunla yasaklanmış olan herhangi bir dilde yayım yapılamaz. Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasa'nın 26. ve 27. maddeleri uygulanır. Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eden nitelikte olan veya devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırınlar veya aynı amaçla, başkasına vereneler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Türkiye'de yayımlanan süreli yayınlar, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, milli güvenliğe ve genel ahlâğa aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan süreli yayının açıkça devamı niteliği taşıyan her türlü yayın yasaktır. Bunlar hakim kararıyla toplatılır."

Kararnamelerin ilk uygulamasına bir örnek verildi. 424 Sayılı Kararname gereği, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin önerisi ve İçişleri Bakanlığı'nın kararı ile haftalık 2000'e Doğru dergisi ile Halk Gerçeği dergisinin yayını süresiz olarak, bu dergileri basan Ilıcak Matbaasının da 10 gün süreyle çalışması durduruldu. Dergilerin kapatma kararında şöyle denildi:

"Bölgedeki faaliyetleri yanlış aksettirerek gerçek dışı haber ve yorum yaparak bölgedeki kamu düzeninin ciddi bozulmasına, bölge halkının heyecanlanmasına, güvenlik kuvvetlerinin görevlerini gereği gibi yapmasına engel teşkil edecek şekilde yayın yaptığı saptanmıştır."

Terörist mücadele yasasının 6. maddesinde kime yönelik olduğunun aşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklamak ve yayınlamak veya bu yolla kişileri hedef göstermek fiileri, terör örgütlerinin bildiri ve açıklamalarını basına ve yayınlama, 7. maddesinde terör örgütleri ile ilgili propaganda yapmak fiili, 8. maddesinde de devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan propaganda yapmak. " Maddelerin amacı terörizme medya desteğinin kontrolü açısından önemlidir.

Bu yasanın çıkmasından çok kısa bir süre sonra, Ağustos 1991'de, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Yatağan'ın Kavaklı ilçesinde halkla yaptığı bir konuşma, yasanın amacını kısaca bize anlatmaktadır.

" Bunda (terör olaylarında) basınımızın vebali var. Onların (terör örgütlerinin) istekleri, bir hadise yapıp bunu manşetlere çıkarıp, kendilerini olduklarından çok büyük gösterme arzusudur. Buna da maalesef bazı basınımız, manşetlerde yer vererek fiilen bu terör örgütünün propagandasını yapmaktadır. Buna halkımızın fevkalade dikkat etmesi lazım. Açıkça söylüyorum, bu gibi basın araçlarımızın da fevkalade dikkatli olması lazım. Daha fazla tiraj yapacağız diye memleketi daha sıkıntılı meselelere götürmemeleri lazım. Haberi versinler ama, sayfa içlerinde versinler. Bu bütün dünyada uygulanan bir husustur."

Terörizm amaçlıdır. Terörizmi ağırlıklı olarak irrasyonel davranış olarak kabul eden daha geleneksel görüşten vazgeçen bir konsensüs ortaya çıkıyor görünmekte... eylemlere bazı anlamlarda rehberlik eden bir inançlar dizisi ya da haklılaştırma sistemi vardır. Böylece, terörizme dair tanımımızda, terörizmin izleyiciyi dolaysız ya da dolaylı etkileme niyetindeki amaçlı bir edim olduğunu varsayıyoruz. Kuzey Atlantik Asemblisi'nin Terörizm konulu Altkomitesi'nin sunduğu yakın tarihli bir rapordan, hükümet ve parlamento çevrelerindeki uluslararası konsensüsü hakkında bir fikir edinmek mümkün " Medyanın haber yapma sorunlarına getirilecek pratik çözüm, hü-

kümetlerin dayattıkları kısıtlamalardan ziyade, medyalar ile hükümet arasında daha yakın çalışma ilişkileri kurulmasında yatar. Kuzey Atlantik Asemblesi'nin Terörizm Konulu Altkomitesinin Davetiye çıkardığı devlet-medya işbirliği türünün ayrıntılı bir örneğini sunar. Medyanın güvenlik güçleriyle işbirliğine gittiği örneklerden ziyade medyanın terörizmin "reklam için ihtiyaç duyduğu oksijeni" sağlama eğiliminde olduğu iddiası kamusal tartışma üzerinde egemenlik kurma eğilimindedir. Terörizm konusunda tanımlama yapmanın rizikolarını bilmek için şiddet ve terörizm hakkında literatüre birazcık aşina olmak yeterli. Bu bağlamda tanımlama süreci ile sınıflandırma edimleri ve süreçleri nötr olmaktan çok uzaktır, çünkü bunlar meşrulaştırma ve gayri meşru kılma sorunlarıyla yakından bağlantılıdır. Bir kimse açısından terörist olan birinin başka bir kimsenin özgürlük savaşçısı olduğunu belirten ünlü slogan bir noktayı göstermenin en basit yoludur. Bu slogan verili bir güç kullanımını ve bu gücü kullanan failin statüsünü değerlendirmede başvurulan temel çerçevelere dikkat çeker. Hükümetin mevcut duruma dair kendi görüşünü yayararak kendi davasını savunması ve düşmanını kayıplataması gerekir. Bunun yolu daha iyi sözcük olmadığı için maalesef "psikolojik operasyonlar" diyeceğim dikkatli bir şekilde planlanmış ve eşgüdümlemiş bir kampanyadan geçer. Bunlar bildiğimiz halkla ilişkiler ve tanıtım kampanyalarıdır. Medyanın siyasal şiddet edimlerini betimlerken kullandığı dilin devlet organlarının gözünde hayati bir önemi var. Standart resmi görüş, Uluslararası Basın Enstitüsü'nün 1978 yılında düzenlediği "Terörizm ve Medya" konulu konferansta o dönemin İngiltere hükümetinde Devlet Bakanı olan Lord Harris tarafından açıkça ifade edildi. Kasede kaydedilmemiş bir görüşmede şunları söylediği bildirilmektedir. "İtalyan medyası, kendisini Aldo Moro'yu kaçıran ve öldüren kızıl Tugayların diline teslim etti. Kızıl Tugayların bildirileri denilen şeyler, bunları ihtiyatsızca kabul eden medyanın yararına sahneye konulan bir oyundan ibaretti. Teröristler...sıradan suçlulardır. Mahkemeleri yoktur, bildiriler yayınlamazlar ve kamu görevlisi statüsüne sahip değildirler." (20)

(20) Philip Schlesinger "Medya, Devlet, Ulus" s. 29 , 1994

Terörle mücadele etme çabasındaki devletler açısından "misilleme seferleri" ilan etme ve siyasal şiddetin kaynaklarını belirsizleştirme tehlikesi vardır. Britanya karşı ayaklanma uzmanı Tümgeneral Richard Clutterbuck tarafından kısaca ifade edildi. Televizyon kamerası sokaktaki başıboş bir silahı alıp kullanabilir. Eğer hükümetler bu silahı sözünü ettiğim tarzda memurlarını, polislerini ve askerlerini gazetecilere yardımcı olmaya ve onların sorunlarını yanıtlamaya teşvik ederek kullanacak olursa, bu silah herhangi bir sansür ya da hükümet denetimi türünden çok daha etkili olacaktır. Medyaların işbirliğini sağlamaya çalışmaktan başka iki mümkün şık daha var. İlkin, açık sansür şıkkı var. Ama bu ender olarak herkesi etkileyecek şekilde savunulur. Genel olarak, açık sansür basından ziyade televizyon sözkonusu olduğunda ve siyasal şiddete bulaşmış illegal örgütlerin sözcüleriyle mülakat yapılmasına izin verilmesinin reddedilmesi gibi sınırlı bağlamlar içinde savunulur. Medya söylenti ve spekülasyonları imbikten geçirerek "önemli ve olumlu bir rol oynayabilir ve oynar. Teröristler yürüttükleri kampanya açısından medyanın fevkalade bir önem taşıdığını, terörist edimin tek başına hiçbir şey ifade etmediğini, oysa tanıtımlarının yapılmasının her şey olduğunu öğrenmişlerdir. Ama, sürekli çeşitlilik ve yeni açılar ihtiyacı duyan medya, maymun iştahlı dostlar ediniyor. Teröristler daima yenilikçi olmak zorunda kalacaklar. Avrupalı devletlerin içişleri bakanlarının terörizme karşı nasıl savaşılması gerektiğini tartışmalarına karar verdiğinde, anti-terörist kampanyanın "Avrupalaştırılması" hız kazanmıştı. Toplantılar Haziran 1976 ve Mayıs 1977'de gerçekleştirildi; terörizm hakkında enformasyonun ve terörist olaylarla uğraşırken başvurulacak tekniklerin mübadele edilmesi konusunda anlaşma sağlandı. Ulusal güvenlik güçleri arasında enformasyon ve personel mübadelesi yapılmasına da karar verildi. Bu düzenlemenin yürürlüğe konulmasının ilk vesilesi, Ekim 1977'de Mogadişu'da Bir Lufhansa uçağının kaçırılması olayına bir son vermek için bir SAS irtibat timinin Batı Alman anti-terör GSG-9 birliğine yardım ettiği zamandı. (21)

(21) Phillip Schlesinger "Medya, Devlet, Utus" s. 71, 1994

Günümüzde birçok ülkede iletişim dünyasıyla ilgili düzenlemeler, iletişim araçlarının toplum çıkarı için var olduğu gerçeği hiçbir zaman göz ardı edilmeden yapılıyor. Bizde ise kişisel egemenliklerin sınırlarını geliştirip pekiştirmek amacıyla ele alınan kitle iletişim araçlarının özçıkara yönelik savaşlarda silah gibi kullanılmasından vazgeçilemiyor; birilerince de buna göz yumuluyor. Sonunda cılız gelenekler bile tahrip edilerek belirsiz bir geleceğe " tam gaz " gidiliyor.

Türkiye de görüntülü ve işitsel medya için çalışmalara gitmiş yasal düzenlemelerden sonra Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) oluşturmuştur. Yasal yetkilerinin sınırları olabildiğince geniş tutulan RTÜK radyo ve televizyonlara yayın izni, lisans verme Frekans tahsis etme yetkileriyle de donatılmıştır. Daha da önemlisi RTÜK'e izin koşullarının ihlali veya yayın ilkelerine uyulmaması durumunda radyo ve televizyonların yayınlarını durdurma veya yayın kuruluşunun iznini iptal etme yetkisinin de verilmesiydi.

SONUÇ

Terörizm ve Medya ilişkisinin Halkla İlişkiler ve Tanıtım yönünden incelenmesinde görüyoruz ki Terörizmin beslenme kaynağı reklam ve tanıtımdır. Bu iki olguyu da Teröristler medya vasıtasıyla sağlamaktadırlar. Haberlerin tamamen verilmesi medyanın görevidir, engelleme öte yanda haber kapsamı uğruna gönülsüz ya da gönüllü katillerin propagandalarının yapılmasında medyanın oto kontrolü ile engellenmelidir. Eğer bu engelleme olmaz ise katillerin (teröristlerin) aradığı psikolojik kazanç bilinçli bir şekilde olmasada basın ya da medya tarafından düşüncesiz bir sansasyonelizm anlayışı, olayları dramatize etme isteği veya olayların gerçek yüzünün anlaşıl-maması yüzünden teröristlere sağlanmaktadır.

Türkiye senelerden beri terör guruplarının çeşitli faaliyetlerde bulunduğu bir ülke konumundadır. 1980 öncesi sağ-sol çatışması 1980 sonrası ise bölücü terörün etkili olduğu ülkemizde dış güçlerinde maddi manevi yardımı ile ülkemiz bir kaosa sürüklenmek istenmiş; medyamızdaki bir kesimin bilerek, bir kesimi de bilmeyerek desteği ile terörist guruplara medya tarafından destek verilmiştir. Ne acıdır ki Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde Atalarımız tarafından kazanılan Kurtuluş savaşından sonra ülkemizde kardeş kanı dökül-mekte, anlaşılmayacak şekilde insanlarımız birbirine düşürülmek istenmiştir. Türkiye Cumhuriyetinin stratejik konumu vasıtasıyla başta ABD Almanya, İngiltere, Fransa ve Yunanistan çeşitli terörist guruplara destek vermişlerdir. Bu devletler ve gizli servisleri Türkiye üzerine bir çok senaryolar hazırlamışlar. Türkiye'nin Güneydoğusunda bir bağımsız Kürt devleti kurmayı hayal etmişler, bununla da kalmayıp Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmesine yönelik Türk-Kürt veya Alevi-Sünni çatışmasını öngörmüşlerdir. Bunun içinde hiçbir maddi ve manevi desteklerini bu örgütler ve bu örgütlerin sempati-zanları için esirgememişlerdir. Eğer ki bu sistemli uygulama dünyanın herhangi bir devleti için yapılsaydı o devlet çoktan haritalardan silinmiş veya bölünmüş olurdu.

Türkiyede'ki terörist faaliyetlere PKK, DHKP-C ve İBDA-C olsun 1997 senesinin mayıs ayına gelindiğinde ideolojilerinin ayrı fakat amaçlarının aynı olduğu ve destekçilerin de aynı olduğu anlaşılmıştır. PKK ve DHKP-C ortak bir antlaşma imzalayarak birbirlerine destek ve işbirliği içinde olacaklarına dair bir antlaşma imzalamışlar Türk Silahlı Kuvvetlerinin verdiği brifingde İBDA-C ve Hizbullah militanlarının PKK kamplarında barındığı ve eğitildiği belgelenmiştir. Görülüyor ki Türkiye Cumhuriyeti içinde faaliyette bulunan eli kanlı terör örgütleri işbirliği içindedirler. Bu terör örgütlerini destekleyen ve tanıtım faaliyetlerini yürüten medyamızdaki bir kesim de işbirliği içindedir. Teröristlerin sahte iddialarını, sahte ideolojilere dayandırarak doğruymuş gibi göstermek, onları özgürlük savaşçıları olarak göstermek, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin moralini bozacak psikolojik yayın yapmak, herşeyi bir anda devrimler yaparak düzelterek Devrimci bir örgüt gibi göstermek, Dinci örgüt militanların Allah tarafından seçilmiş kişiler olduklarını yazmak Medyamızdaki bir kesimin teröristlere verdikleri desteğin en güzel göstergeleridir. Bana kalırsa Terörizm medyanın bir parazitidir. Medyamızda bu parazitlerden kendi kendine kurtulması gerekmektedir. Terörizmin beslendiği konu kitle iletişim araçları vasıtasıyla olmaktadır. Terörist guruplar medyadaki desteklerini de kaybettikleri vakit yok olmaya mecbur kalacaklardır.

Türkiye Cumhuriyetindeki faaliyetlere, bölücü ve dinci teröre çeşitli terörist gurupların medyamızdan ve çeşitli yerlerden aldıkları desteğe ve biçimine biraz olsun değinmeye çalıştım. Görülüyor ki Türkiye Cumhuriyeti gizli bir savaş içinde bulunmaktadır. 21. yüzyıla 3 yıl kala Atatürk Türkiyesinde'ki bu durum endişe vericidir. Fakat inandığım tek konu Vatanını seven herkesin bu durumu düzeltmek için birlik ve beraberlik içinde olacağıdır.

KAYNAKÇA

- 1 - A. Palacio A.B Parlamento konuşma özeti
- 2 - ASNA Alaeddin Public Relations Der. Yayınları İstanbul 1993
- 3 - Akyol Taha , Milliyet 1996
- 4 - Prof. Dr. Toktamış Ateş, Milliyet gazetesi röportaj 1996
- 5 - Çölaşan Emin, Hürriyet Gazetesi 1997
- 6 - Çetinkaya Hikmet , "Kuzu Postunda Kurt" 1996
- 7 - Ekşi Oktay, Hürriyet Gazetesi 1994
- 8 - Prof. Dr. Doğu Ergil, TUGİAD ELEGANS 1996
- 9 - Giritli İsmet; Ders notları 1995
- 10- Jackson Henry; Kudüs Konferansı 1979
- 11- Kazancı Metin; AGE 1982
- 12- Kazancı Metin; Halkla İlişkiler Savaş Yayınları , ANKARA 1982
- 13- Kışlalı M. Ali "Güneydoğu, Düşük Yoğunluklu Çatışma"
ANKARA 1996
- 14- M. Schuttz A.B. Parlamento Konuşma özeti
- 15- Matelski S. Marilyn "T.V. haberciliğinde Etik" 1996
- 16- Nicholson James , 1996
- 17- Schlesinger Philip "Medya, Devlet, Ulus" 1994
- 18- Tortop Nuri; Halkla İlişkiler, Yazı Yayınevi ANKARA 1993
- 19- Tortop Nuri ; H.I. Gazi Üniversitesi BYYO Matbaası
ANKARA 1990
- 20- Twain George; New York Weekly 1997